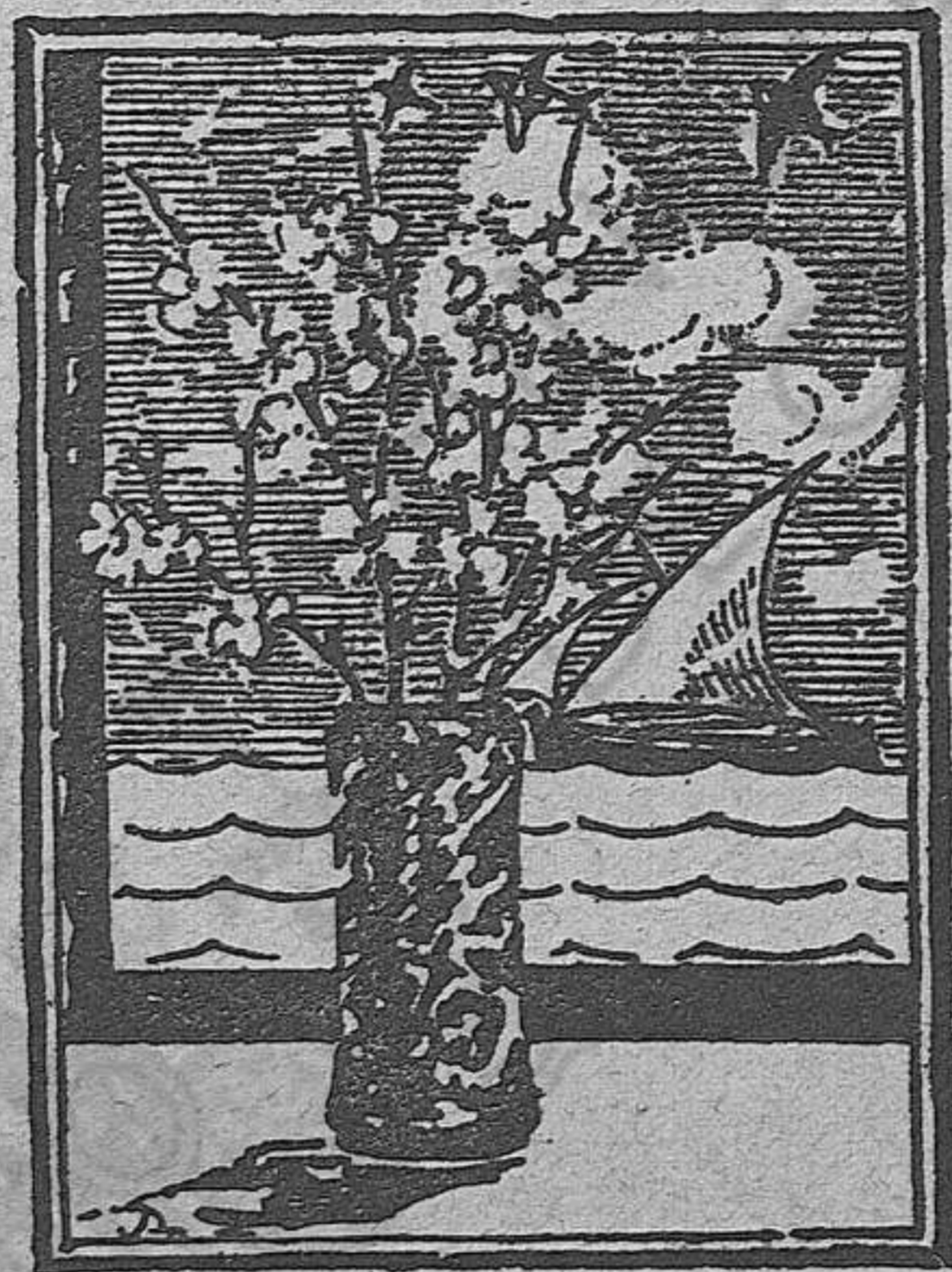

LA NOSTRA TERRA

MALLORCA

GENER

1936

ANY IX

NÚM. 95

"CRÉDITO BALEAR"

Capital i reserves: Ptes. 10.120,520'00

Telegrams:
CREDILEAR

CASA CENTRAL
Carrer de Palacio, 67, 69, 71
PALMA DE MALLORCA

Telèfon:
N.º 1300

Comptes corrents.
Depòsits.
Caixa d'estalvis.
Cartes de crèdit.
Transferències
telegràfiques

Sucursals i Delegacions:

ANDRAITX MANACOR
FELANITX POLLENÇA
EIVISSA PORRERES
INCA SÓLLER
LLUCHMAJOR

Canvi de monedes.
Negociació de tota
classe de travel
xecs.
Departament espe-
cial per a estran-
gers.
Foreign Department
Service
des Etrangers

CAMBRA CUIRASSADA

amb compartiments de lloguer

Saves can be hired.

Location des compartiments des coffres-forts.

"VIAJES BALEARES, S. A."

Installada a l'edifici del Banc CRÉDITO BALEAR

CASES A { Barcelona: "VIAJES CATALONIA"
 : París : "VOYAGES CATALONIA"

Telegrams:
VIALEARES

Carrer de *Palacio*, 69
PALMA DE MALLORCA

Telèfon:
N.º 2222

VENDA DE TOTA CLASSE DE BILLETS DE
FERROCARRIL, AERIS I MARÍTIMS.

ORGANITZACIÓ DE VIATGES A FORFAIT I
EXCURSIONS TERRESTRES I MARÍTIMES.

CUSTÒDIA I REEXPEDICIÓ D'EQUIPATGES.

Abans d'emprendre un viatge o visitar Mallorca, consultau-ho amb

"VIAJES BALEARES, S. A." PALMA DE MALLORCA

"VIAJES CATALONIA", BARCELONA

"VOYAGES CATALONIA", PARIS

LA NOSTRA TERRA

REVISTA MENSUAL DE LITERATURA, ART I CIÈNCIES

L'ANIVERSARI DE LA CONQUISTA

Si la Història ens ofereix una data memorable al mallorquins, és aquesta, la del 31 de desembre de 1229. En ella es reuneixen diversos aconteixements, que són els que imprimeixen fesomia pròpia al nostre poble. Aquell dia era incorporada Mallorca a la gloriosa corona d'Aragó i Catalunya, a la gran família de la cristiandat, al mapa d'Europa, i a la civilització occidental; i tot, per la força, el caràcter i la voluntat indòmita del jove rei Jaume I, el "Conqueridor".

Han passat anys, segles, però les essències racials del nostre poble es nodreixen d'aquell fet august de la conquesta de Mallorca, s'alimenten encara de la saba antiga i remota, que hi assentà definitivament i perdurablement la seva planta.

En el decurs dels set segles passats, quanta variació no hi ha dins la nostra Història! Epopeies glorioses, honrosos fets individuals i collectius, desastres, penalitats, victòries, alegries i sofriments; tot el que dona forma i caràcter als nostres costums, a la nostra raça, i a la nostra fesomia actuals. Però, malgrat el temps i malgrat les convulsions per les quals ha passat el nostre poble, aquest conserva pura encara i amb gratitud la gloriosa recordança d'aquell rei Jaume I, tan gran de fets i de virtuts.

De Jaume I, pare de la nostra pàtria, el poble, després de set segles, en conserva el record popular i tradicional, que és el més bell,

tramès de pares a fills a través de les generacions passades, com un foc viu que no s'apaga i que nosaltres tenim obligació d'alimentar a fi de retenir per sempre més la seva llum i la seva escalfor de llar augusta.

Abans—llegiu la “Colcada” d'En Penya—, la diada de la Conquesta era una festa esplendorosa, suggestiva i encisadora, en la qual prenien part tots els estaments de la Ciutat, aplegats en un mateix daler i en una sola i sorprenedora germandat: la que donen les glòries i els honors de les grans gestes collectives.

Més tard, suprimida la “Colcada”, arreconades les desferres del “drac de Na Coca”, devorada tota la part popular i tradicional de la festa per un conceptisme estèril, mancat de tot sentiment de bellesa i enlairament espiritual, la diada es convertí en una commemoració oficial i freda.

Grat sia a Déu, enguany, la cosa sembla que ha variat. La festa del 31 de desembre fou solemnitzada més esplendorosament que en anys passats, gràcies a la bona pensada d'uns gestors municipals, que aquesta vegada han sabut tenir en compte les raons que hi ha per no deixar arreconada en l'oblit la figura del gran Conquistador que és l'essència de totes les nostres glòries.

La innovació introduïda de depositar rams de flors i corones al peu de l'estàtua del rei En Jaume, fou un bell acudit i un mitjà ben escaient per a conservar encès i viu el caliu de la tradició. Per davant el monument passaren, fent-li ofrena d'amor, les Autoritats municipals, les Entitats culturals més representatives i les escoles. Anys a venir seria bell de veure que aquesta desfilada patriòtica fos centuplicada, i fos l'afirmació de la fidelitat del nostre poble a la tradició genuïna que no s'oblida sense deshonor.

Per qué—demanam, i no ho creim un impossible—no es tracta de reconstruir aquella bella “Colcada” de temps passats, per a solemnitzar aquest dia commemoratiu de la conquesta de Mallorca? Per què el 31 de desembre no és declarat oficialment festa popular a la nostra Ciutat? En va es cercaria en tota la nostra història una altra data de més augusta i elevada significació i de contingut més popularment assimilable.

RUDYARD KIPLING

AQUELLA imatge literària, usada tan sovint, que una vida que se'n va és com un llum que s'apaga, està feta per a parlar d'una vida qualsevol; d'una d'aquestes vides que, en quantitat innombrable, passen pel món, petites i titillants com un llumeneret d'oli. Però en el cas d'un Kipling, res més lluny de nosaltres que imaginar una flamarola que ha desaparegut; i malgrat la suggestió de la mort —cendres, tenebres, buidor—, Kipling, reposant per a sempre en la fredor del *Poets'corner*, no pot vèncer la idea, no ja d'un llum, sinó d'una immensa foguera poètica, més encesa que mai, que queda com una gloriosa fita de la literatura universal.

Kipling, com tots sabem, va néixer a la India. El seu pare John Lockwood Kipling era el director del Museu de Labore. El petit Rudyard, amb quelcom de Mowgli, aficaria sens dubte el nasset per totes bandes i els seus ulls insaciablement curiosos no es cansarien de mirar tota la India que anava passant pel Wonder House, la *Casa dels Miracles*, com en diuen del Museu. Més d'una vegada l'infant —ara ja no com Mowgli, sinó com Kim— s'enfilaria sobre el Zam-Zammah, el gran canó, símbol de tot el Punjab.

Molt prest Rudyard, encara poc més que un infantó, fou enviat a Anglaterra; però, infant i tot, l'Orient estava dins el seu pit i els professors de Portsmouth veurien amb curiositat aquell atlotet que parlava anglès i pensava en *hindustani* i que repetia sovint: *Sí, però jo som un blanc*.

Als divuit anys tornà a la India. Havia conquistat l'Occident. L'Orient seguia ben amagadet en el fons de la seva ànima.

Als vint anys tenia publicades tres novel·letes, veritables obres d'art en les quals els intel·ligents ja flairaren el geni literari. Aquestes produccions varen ésser rebudes a Anglaterra amb prevenció, s'arrufaren molts de nassos, perquè Rudyard Kipling parlava massa d'a-

dulteris, de *corsets* i de marits tranquils i això, a Londres, tenia quelcom de *shocking*...

Apartem els ulls uns instants; deixem passar un grapat d'anys, i ara—som en 1900—tornem a mirar Kipling. El Kipling de fi de segle és el *Poeta de l'Imperi*, és el cantaire de la fraternitat imperial, l'escriptor més popular de tot el món anglès. Els soldats de la India canten les seves cançons; els mariners de l'esquadra, per tot arreu—a Portsmouth, Melbourne o Colombo—, deixen volar com a gavines les seves veus que canten cançons de Kipling. En les casernes d'Anglaterra, els contes de Kipling són repetits una i altra volta. Crevillon—assagista francès—diu que Kipling és la veu de l'Imperi, i Wells arriba a dir que tots els soldats de l'Anglaterra no són ja de tal o qual regiment, sinó que tots són del regiment de Kipling.

Però, sota aquesta fama espectacular, hi ha qualque cosa més amagada. Aquest rebombori és precisament el que no deixa veure a molts el geni de Kipling. Alguns crítics torcen el nas. La nova generació gira una mica l'esquena; però, com deim, hi ha qualque cosa amagada. Per què, si Kipling és la veu de l'Imperi, la seva obra omple d'emoció els lectors de França, d'Espanya, d'Alemanya i de tot arreu? No, Kipling no és sols el cantor de l'Imperi anglès. Kipling és—i aquest descobriment es fa a l'estranger—el poeta del sentit heroic de la vida. És el poeta de la lluita de l'home contra el món. El món ofereix una resistència salvatge a l'obra de l'home, i aquest és l'heroi etern de la lluita.

Recordam aquí un bon amic nostre que molt sovint ens ha parlat de la seva sospita que el món no està fet per a que l'home hi visqui. Així com hom diu *com el peix dins l'aigua*, un no gosaria dir *com l'home al món*. Tal volta el nostre amic està ple de raó i quan el món s'hagi esbucat i la Història de l'home s'hagi acabada, el seu pas per la terra no sigui més que una magnífica epopeia, la més gran que el més gran poeta hagi pogut imaginar ni cantar mai.

I ara pugem un altre graó. Sí; hem de pujar un altre graó, i ben alt per cert, per arribar a Kipling artista. Ja hem parlat del Kipling cantor de l'Imperi i del Kipling poeta del concepte heroic de la vida; ara cal parlar de l'art de Kipling.

Diu Kipling que l'Orient i l'Occident no es trobaran mai; però aquest miracle s'ha donat una vegada, i precisament *en ell*, i d'aquesta unió del meravellós Orient amb l'Occident, la inspiració poètica de Kipling ha sabut treure la meravella del seu art.

Qualsevol que estigui una mica familiaritzat amb la literatura anglesa, sap que els anglesos, malgrat el seu practicisme, els seus ulls impertorbables i el seu somriure fred, són els homes més exposats a rrelliscar i caure dins l'extraordinari. I ara pensem que Kipling és anglès—"jo sóc un home blanc", repeteix mil voltes per boca de Kim—, que als cinc anys tenia tot l'Orient dins la seva ànima; aquest Orient que s'havia empassat quan parlava en *hindú* amb la seva *Amah*; quan jugava amb els nins de Lahore, quan ho flairava tot amb el seu nasset de Mowgli i quan s'enfilava sobre el Zam-Zammah; un Orient que ell va mirar amb els seus ulls d'artista quan va ésser home, però que ja estava dins ell quan era infant. Considerant això comprendrem com Kipling—com a bon anglès—va rrelliscar i caure dins l'extraordinari del meravellós Orient, sense deixar per això de pensar i sentir al mateix temps com un anglès perfecte.

Observant l'obra extensíssima de Kipling hom veu perfectament aquesta dualitat, que es fon en un conjunt en les seves obres més elevades. Hom veu perfectament l'anglès—l'anglès pràctic, humorista, intelligent, quan ens parla de l'art de governar: *Hi ha—ens diu—dues maneres de governar un poble: comptant els caps o trencant els caps*. No cal demanar-li quina manera és la millor. Si anam llegint la seva obra, arribarem a aquella "Història d'una ciutat que, per majoria de vots, acordà que la terra no era rodona." Hom veu l'anglès en *Captains Courageous*. Hom veu sempre l'anglès en el seu pensament. Hom veu l'Orient de la seva ànima, en les seves emocions poètiques. I hom veu l'anglès i l'oriental fets tot u en les seves obres més reeixides.

La manca de traduccions—Kipling és molt difícil de traduir—fa que la seva obra sigui poc coneguda per aquí; però sortadament una de les seves joies, el *Jungle-Book*, la més universal de totes, ha arribat a ésser llegida per tothom.

En parlar de l'art de Kipling podem molt bé senyalar el *Jungle-Book* perquè en ell es troben totes les més altes qualitats poètiques del gran autor. En el "Llibre de la Jungla" veim Kipling com a poeta *de sempre*, perquè ens parla de l'home *de sempre*; per això aquesta obra emociona tothom. Per damunt de tota ideologia s'eleva aquest gran poema. Estam en el segle XX; tenim *autos*, tenim telèfon, tenim una ciència complicada, i ve aquest gran poeta i ens parla de la Jungla—tan enfora de nosaltres—i nosaltres sentim tota l'emoció del bosc i de la vida dels animals, perquè Kipling sap pe-

netrar dins les més amagades regions de la nostra ànima—que és l'ànima de sempre. Ens parla com d'una Humanitat en la infantesa que tots duim dins de nosaltres, i quan ha gratat una mica en aquestes emocions primàries, som nosaltres que, sense donar-nos-en compte, parlam. Mai Mowgli, com faria un heroi occidental, no es posa a contar les seves aventures, solament fa al·lusions a coses que han passat i que nosaltres diríem que ja sabem d'abans. Kipling ens dóna com les fites d'un gran poema, i som nosaltres que omplim els buits. Mai no diu Mowgli: "Us vaig a contar com un dia em vaig fer amic de Kaa", sinó que solament llegim que Kaa, quan passa Mowglí, li diu: "Adéu, petit cadell d'home". La Història la feim nosaltres.

Kipling amb la seva visió doble d'Orient i Occident ens posa en relació sensible amb les forces ancestrals que dormen en el fons de la nostra sensibilitat. Mai no ens conta res exteriorment sinó que sent el que ens diu. Ell no sap coses de Mowglí; ell creu en Mowglí. En aquell admirable conte "El moix que feia la seva via", que aparegué en aquesta revista en una humil traducció meua, hom veu com Kipling ens conta com un anglès tota aquella màgia ancestral; però al mateix temps es veu l'oriental, que no conta, sinó que creu i sent aquella màgia.

Mai els animals no han arribat tan prop de nosaltres com en les narracions de Kipling. Els nostres fabulistes han transportat sentiments o qualitats humanes als animals, i així han fet homes-llops, homes-serps, homes-àguiles. Kipling, però, fa parlar els animals no com homes, sinó com el que són: com animals. Bagheera, Baloo, Kaa són animals que parlen, que enraonen, però que no tenen astúcia d'home sinó de pantera, de serp, del que són; tenen orgull d'animal i valentia d'animal; però no vists per un home sinó vists per ells mateixos. I sentim que tota la jungla arriba fins a nosaltres despertant records ancestrals que semblaven dormits, sensacions d'èpoques en què els animals foren vertaderament amics o enemics de l'home, com es vulgui, però que formaven part de l'ambient de l'home. I de tot això surt un poema immortal, un poema d'una força emotiva immensa que col·loca a Kipling a l'altura dels més grans poetes del món.

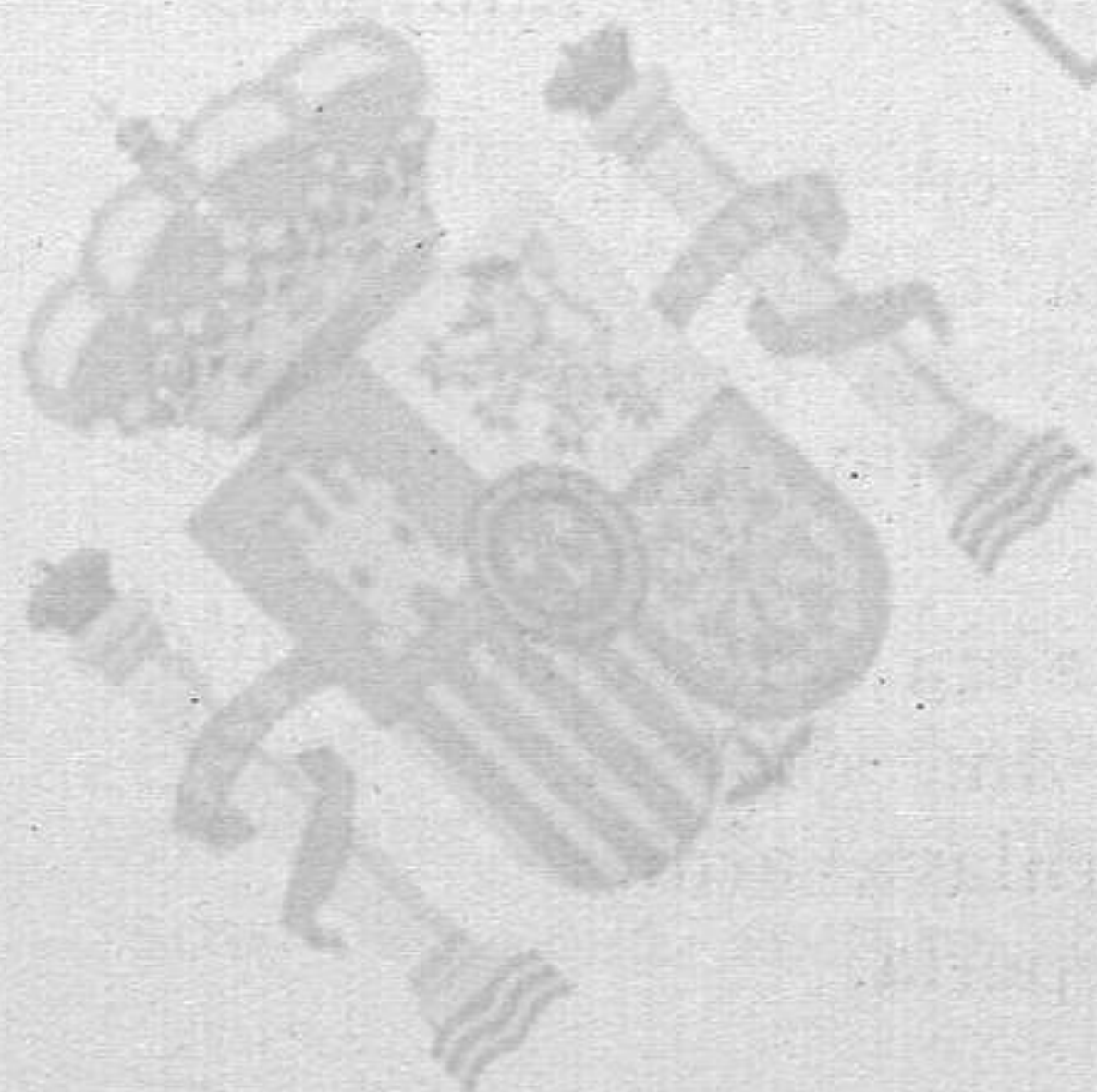
Andrè Maurois diu que Kipling no és solament el més gran escriptor anglès de la nostra generació, sinó que és l'únic escriptor modern que ha sabut crear mites perdurables.

És per això que avui, quan hem volgut parlar de la mort de Ki-

pling, no hem trobat cap imatge de la mort, cap sensació de la mort, sinó una realitat de vida i una claror poètica tan intensa, que s'estén per sobre la literatura universal.

JOAQUIM VERDAGUER

MINISTERIO
DE CULTURA

ELEGIA

A la memòria de Joan Rosselló de So'n Forteza

LAS dels neguits de la Ciutat,
L naufrag dins tota platja,
dins la masia avui he entrat
que un jorn fou ton estatge.

Era sol post. Vinclava els pins
una aspra tramuntana.
Sols una estrella cel endins,
com mos records, viva i llunyana.

Baixaven boires en tropell
des de l'altívola carena,
entre les timbes del Castell
i els espadats de l'Alcadena.

L'horitzó clos s'era enfosquit;
sols per entre una esberla
l'olivar dens brillava ardit
—vellut i mareperla.

Era un diumenge cru d'hivern,
de cel rogent. El vent trencava
l'ametllê en flor... Al món extern,
tot sol amb tu pensava.

El xiprers rígids del teu parc
m'han fet senyal que avenci,

i amb llur dit negre, eixut i llarg
m'han imposat silenci.

Oh el trist silenci garfidor!
Tot el meu cor s'hi abandona:
és mut i sec el brollador,
muda i deserta la tafona;

mut i soliu el caminal
de tes antigues passejades,
buit i glaçat tot el casal
i ses eixides desolades.

Quin blanc desmai de gessamins
de l'ampla clastra en la penombra!
Quin greu perfum dins els jardins
deserts de la teva ombra!

Quin cruixir frèvol més punyent
de fullam sec dins l'albereda,
on sols la lluna indiferent
aguaita, trista i freda!

Ah!, no debades han passat
els anys! Llur buit em desconhorta:
els vells amics han traspassat,
són els vells somnis fulla morta.

Tot ho xuclà en son terbolí
la mar del temps... I en l'aire tendre
debades cerc l'ombra d'ahir,
només trob pols i cendra.

GUILLEM COLOM

RECORDS D'UN BON AMIC

FULLEJANT aquests dies la revista *Catalunya* de l'any 1903, en cerca d'uns versos ja perduts, em sorprengué trobar-hi un "document" que mai no hauria anat a cercar en aquelles planes. Era la transcripció d'una lletra escrita per mi an En Joan Rosselló de Son Forteza amb motiu d'haver rebut d'ell un exemplar del seu primer llibre *Manyoc de fruita mallorquina*, editat per aquella revista, lletra en la qual es tradueix l'entusiasme que en aquella edat benaurada de les primeres il·lusions literàries havia desvetllat en mi trobar qui havia sentit, com el sentia jo, l'encís de la nostra ruralia, i sobretot qui l'havia sabut expressar. Es veu que a l'autor del llibre degué passar-li quelcom de semblant amb la lectura del meu remerciament, per lliurar-lo així a la posteritat.

En la tal lletra—i que el lector ens perdoni la transcripció d'alguns fragments a la qual no sabia ara renunciar—, li deia jo: "Que ho és de fresca i gustosa, aquesta fruita! Bé es veu que és collida dins aquell hortet dels tarongers *qui ploren llàgrimes de flors blanques i oloroses*, l'hortet dels llorers i del *peroter groc* baix del qual feien la barraqueta per a caçar a beurada. També m'hi he passat llargues estones, arrufada dins una barraqueta consemblant. També hi som anada, a caçar titines dins el sembrat amb un fanal i una esquella aplegant força de fang per les soles de les sabates... Tot això no té res d'estrany si es té en compte que no he tengut cap germana, i sí dos germans de poca més edat que jo, que eren els "gabellers" de la meva infantesa. Tal volta per això em feien tant de "puput" les feines de dona, però per això també crec que puc assaborir millor, avui en dia, les delitoses pàgines del seu llibre".

I tot seguit li remarcava alguns fragments, ara record amb quina delícia, com aquella curiositat de la teta, quan li proposava anar a veure el penjat, i llavors aquella girada en rodó quan afinen son pare entre la gent; aquella rentada dels sacs, el dissabte de capvespre, dins la caldera de la tafona; aquell bou escorxat davall el lladoner, i les panades de farina de blat posades a un recó del celler, damunt canyissos...

“Jo no coneixia res seu (li deia més envant), fora de les dues darreres narracions del llibre, publicades a la *Catalunya*, i qualque traducció de Mistral, de qui som devotíssima. A vostè record haver-lo vist fa molts d'anys a casa de la tia Miquela, al cel sia; mes no sé si el coneixeria ja”.

I no sé quan el vaig veure de bell nou, ni si fou En Costa—tan amic d'ell i meu—qui ens féu la mútua presentació. Només sé que restàrem bons amics.

Al cap de poc, essent anada jo a Alaró a passar alguns dies amb els meus parents de So'n Curt, a més de les memorables excursions al Castell i a l'Avenc de Coa-negra, anàrem una tarda al casal de l'amic Rosselló, qui ja se'ns havia avançat dies abans per venir a saludar-me. Allà coneguí tota la família: la seva esposa, la mainada—encara petita—, les germanes, i fins la seva mare, una velleta quasi centenària, però que es conservava admirablement. No cal dir que aquesta visita afiançà per a sempre la nostra amistat; i a punt de deixar jo aquelles terres inoblidables, tornant el bon amic a donar-me comiat, m'oferí un esplèndid ram de flor de taronger fresquíssim i olorós que fou l'admiració de tothom. Ni si hagués tengut a la mà una vareta màgica per fer-lo florir tan fora temps, car ens trobàvem a l'Octubre.

L'any següent vingué per primera vegada a Mallorca En Josep Carner, director com era de la *Catalunya*, volgué conèixer personalment els mallorquins qui n'érem col·laboradors. Quan vengué a Lluchmajor—era això a darreries de juny—, ho féu amb un bell braçat de roses del jardí de So'n Forteza i un paper de confits que m'enviava l'amic Rosselló perquè “brufàs” jo també la seva festa de Sant Joan. En Carner venia encisat de la rebuda tan franca i cordial que havia trobada en el casal alaroner, i sobretot de la sana juvenesa d'esperit que malgrat la seva barba blanca irradiava a l'entorn el nostre amic. Encara em recorda—no sé si esbocinat o sencer—un epigrama que li havia tret, En Carner, que els retrata fidelment a tots dos: tant al patriarca mallorquí a qui anava endreçat com al jove poeta català qui n'era autor; els versos que he pogut retenir són aquests:

...a damunt la barba blanca
aquell ull tan satisfet;
Don Joan Rosselló és un avi
i el seu cor és el seu nét.

Exactíssim.

He esmentat més amunt la seva intimitat amb En Costa i ara diré que quan amb aquest i el seu cosí En Pere Llobera, que també participava d'aquella intimitat, poguí jo realitzar l'any 7 el meu somniat viatge a Palestina, per aquelles terres d'Orient tots hi enyoràrem l'amic Rosselló. En Costa li escriví des d'allà una llarga missiva; En Llobera i jo li enviàrem un ben afectuós salut de damunt la torre de Galata a Stambul.

Encara que, degut al nostre mutu allunyament, ens veiéssim poc, l'amistat entre En Rosselló i jo, com tota la que es basa en la comunitat de idees i de sentiments, restà sempre ben ferma, arribant a constituir com una mena de parentiu espiritual. Hi hagué sempre entre nosaltres bescanvi de llibres, seus i meus, i d'alguna lletra adesiara. La darrera que d'ell m'arribà fou per agrair-me un exemplar de "El Retorn", tot just publicat, i que em deia haver rebut (coincidència particular!), "a les 11 del matí del dia 11 de Maig de 1934, just en el moment que complia els vuitanta anys."

Amb tot i ésser aquesta lletra cordialíssima, s'hi transparenta la gran depressió d'esperit a què l'havien reduït, més encara que l'edat i les xacres físiques, la mort prematura d'alguns éssers estimats, que endolà aquella vellesa patriarcal juntament amb la de la seva esposa, l'àngel bo que no el deixà mai: fins el seu nom d'Angela n'era un símbol.

Cristià de rel i artista de cor, En Joan Rosselló ho fou tota la vida, i més, si cap, a l'hora de la mort. Va morir amb tots els consols de la nostra santa religió, i ell mateix disposà que la cera dels seus funerals fos groga i volgué que la seva despulla fos amortallada amb l'hàbit autèntic dels fills de Sant Francesc, que li vestí amorosament la seva pròpia filla.

La família, les lletres mallorquines, tots els qui l'estimàvem estam de dol. Descansi en pau. l'enyorat amic, i puguem tots un dia reveure'l a la santa Glòria.

MARIA-ANTÒNIA SALVA

LLIBRES 1934-1935

ANEM a repassar quina ha estat l'activitat literària i editorial a ca-nostra durant els dos darrers anys. Anem a veure si han transcorregut d'una manera profitosa per a les lletres mallorquines.

Un aconteixement de signe favorable fou certament l'inici de la publicació de la Biblioteca "*Les Illes d'or*" a començaments del 34. L'infatigable treballador, que és Francesc de B. Moll, jove propulsor i director de la Biblioteca, es proposà amb la mateixa una obra meritíssima i molt necessària a l'hora d'ara, com és la popularització de la nostra cultura, mitjançant una empresa dedicada a donar a conèixer al gran públic mil temes literaris, històrics, folklòrics i de tants d'altres aspectes, que perteneixen al poble i que el poble no coneix perquè ningú no s'ha preocupat de donar-los-hi a conèixer, uns per apatia i altres (com l'Estat espanyol) per malícia interessada.

Fins ara, dins els dos anys transcorreguts d'ençà del seu neixement, la Biblioteca ha publicat els deu volums següents: *Comèdies* de Pere d'Alcàntara Penya, el gran costumista de la Mallorca del segle denou, ple de bonhomia, que fustiga sense fer mal, tot retratant les ridiculeses d'un dels temps que la nostra illa estigué més tancada i fou més provinciana. La reedició fou molt ben rebuda, perquè l'edició d'aquestes comèdies estava feia molt de temps totalment exhaurida. El segon volum fou la reedició d'un tomet de *Poesies* del malaguanyat Pere Orlandis, precedit d'una nota de l'editor, del pròleg que per a la primera edició d'aquest llibre de versos, publicat per primera vegada l'any 1898, escriví En Miquel dels Sants Oliver, i encara d'una "Complanta" que per a l'autor va compondre Mn. Costa i Llobera. Les poques poesies d'aquest tomet, representatives del gust literari del temps en què nasqueren i qualcuna vertaderament inspirada, mereixien ésser exhumades i que les conegués el públic d'ara, per al qual eren totalment inèdites. Després aparegué el volumet titulat *Novelletes menorquines* originals d'Angel Ruiz i Pablo, nom que no és certament el d'un desconegut dins el camp de la literatura; són uns breus quadres de

costums, rics de lèxic i de fina observació de caràcters populars de l'illa germana, que no desmereixen gens devora els nostres bons costumistes, d'aquells temps en què hi havia costumistes; no parlem d'ara que no n'hi ha, tal volta per manca de matèria prima, de costums típiques, diferenciades, que retratar. El quart volum de la Biblioteca, *Cançons populars mallorquines*, espigola dins el nostre riquíssim camp folklòric una bella mostra de cançons populars amoroses. El volum següent, *Estudi tècnic-militar de la Conquesta de Mallorca*, és un estudi monogràfic sobre el tema del seu títol (interessant malgrat fer-se en ell, determinades afirmacions discutibles), original del Sr. Miquel Ribas de Pina, ja conegut avantatjosament per altres treballs sobre història de la nostra illa. El volum sisè aplega en una *Corona poètica de la Mare de Déu de Lluch* les composicions dedicades a la Verge Patrona de Mallorca per bona part dels nostres poetes, en ocasió del cinquantenari de la coronació pontifícia, algunes ben apreciades i altres més fluïdes, cosa molt natural en un volum així. I passem ara al tom següent, que ha constituït un aconteixement literari, *La minyonia d'un infant orat*, bell llibre de memòries d'infantesa de Mn. Llorenç Riber. Després ha publicat aquesta Biblioteca, reunides en un volum, dues comèdies originals de Gabriel Cortés, *La Cançó del mar i Un atlot de barca*, abdues obres darrerament estrenades amb bon èxit. Dins la modalitat teatral cultivada per l'autor, són dues peces que anomenariem normals, tal volta un poc excessivament literàries. En Cortès probablement faria millor la novella que no el teatre. Un tom de poesies intítulat *Rosada*, original de Mn. Bartomeu Guasp, és el volum novè de la susdita Biblioteca. Aplega una bella garbà de composicions, algunes de les quals ja ens havia presentat l'autor fa uns quants anys sota el títol de "Poesies juvenils". I el darrer volum de "*Les illes d'or*" fins ara aparegut és el de les primeres *Poesies* de Mn. Costa i Llobera, reedició del volum sortit ara fa precisament cinquanta anys.

Passant al lullisme, ara que acabam de commemorar el setè centenari del naixement del Mestre Barba Florida, sense festes espectaculars que actuïn com a banbolles de sabó o coets de revetla, i també sense cap ajuda oficial ni cosa que s'hi assemblàs, però d'una manera digna i acadèmica, tal com pertocava i com és segurament el gust del mateix Ramon Lull, amb una revifalla ben patent dels estudis lullians; aquests dos darrers anys hem vist l'aparició de dos voluminosos toms de les Obres originals, tretes a llum

amb transcripció directa dels principals manuscrits, pel benemèrit Mn. Salvador Galmés.

El primer, el volum XVII de la col·lecció compren *L'Art Amativa i L'Arbre de Filosofia desiderat*, i el XVIII conté *El llibre d'Intenció—L'Arbre de Filosofia d'Amor—Les Oracions e Contemplacions d'enteniment—Flors d'Amor e Flors d'Inteligencia—Oracions de Ramon—Contemplatio Raimundi i Compendiosa Contemplatio*. Aquesta edició original de L'Opus lullian és la base autèntica de tots els treballs a venir i la seva influència no és segurament externa al desvetlament lullian que estam contemplant. Altres llibres lullians apareguts aquests dos darrers anys, 1934-1935, són els de Mn. Francesc Sureda i Blanes. El primer *El Beato Ramon Lull—Su tiempo—Su vida—Sus empresas*, voluminosa obra biogràfica i crítica de la vida i les empreses de Ramon Lull, destinada a donar-lo a conèixer en el paísos de parla castellana; en un altre volum reuneix el mateix autor les lliçons per ell explicades a la càtedra de la Universitat d'Estiu de Santander i que titula *Bases criteriológicas del pensamiento luliano*. A Barcelona i dins la col·lecció "Els Nostres Classics" ha aparegut la nova edició en quatre volums del *Fèlix o Llibre de Meravelles* i ha estat encetada la publicació del *Blanquerna*, tot publicat sota la competent direcció de Mn. Salvador Galmés. Original d'aquest, ha estat publicada en bella edició de paper de fil, per l'"Associació per la Cultura de Mallorca", la conferència que donà en el local de la mateixa, sota el títol *Dinamisme de Ramon Lull*. També LA NOSTRA TERRA va dedicar un nodrit número extraordinari a la commemoració del centenari lullian. D'articles publicats en aquest número se n'han fet bona cantitat de tiratges apart, que no anomenam per no caure en qualque involuntària omissió, encara que no volem que quedi sense citar l'interessant treball del Dr. Joan I. Valentí, intitulat *Dues crisis en la vida de Ramon Lull*, modern diagnòstic fet "a posteriori" (un a posteriori de 700 anys) de les malalties sofertes per R. Lull quan l'anomenada crisi de Génova i quan la crisi que originà el poema "Desconhort".

Altres obres originals de R. Lull, publicades darrerament, són: la *Disputatio Petri Clerici et Raymundi Phantastici* a la revista "Wissenschaft und Weisheit" de Munic; una edició crítica del *Libre de Consolació d'ermità*, publicada per M. Sponer, i una altra de l'*Ars brevis* pel Dr. E. Wolilhanpter, i també *De majore agentia Dei* i *De aequalitate potentiarum animae et beatitudo*, publicat per B. M. Xiberta O. C., i *L'Ars Concilii* per D. J. Rius, tot això a la revista "Estudis

franciscans", en la Miscel·lània Luliana dedicada a la commemoració del centenari. Mn. Joan Avinyó ha publicat una altra edició crítica de l'*Art breu* de Lull a Barcelona.

Dins el ram de literatura en vers, l'any 1934 vegé l'aparició el tomet de poemes de Maria Antònia Salvà, *El Retorn*, editat per En Lluís Gili de Barcelona. Són alguns d'aquests nous poemes una superació de la primera poesia de la nostra poetessa, marcadament exterior, si bé sempre exquisida, brollada al xoc o al contacte de la natura o del paisatge circumvoltant, eternament present en els seus versos. Ara, superant aquesta primera manera, ens dóna una poesia intensiva, traductora d'una pregona emoció interna, sense perdre la subtileza d'aquella deliciosa i mestrívola manera de fer versos.

En B. Rosselló Porcel va publicar un *Quadern de Sonets* d'una bella i interessant modernitat. Aquestes aportacions a la nostra literatura, tot fent-la evolucionar li han de treure el perill de quedar fossilitzada. A Mallorca ens perdrem sempre més pel perill de quedar estancats que no pel de perdre el seny, darrera snobismes estrafalaris. Altre llibre de versos ha estat el publicat per Mn. Andreu Roig sota el títol de *Codolades mallorquines*. Mn. Roig, en realitat un glosador que sap lletra, té una gran facilitat per versificar, i ara ha posat en cançons i ha reunit en un llibre diverses escenes i comentaris, més o menys populars. Són versos, però no són naturalment poesia, ni crec que pretenguin ésser-ho. Un capellà de Manacor, Mn. Joan Mascaró, ha publicat un altre volum de *Poesies Mallorquines* populars (excessivament populars, en el sentit barroc del mot), ingènues i vuitcentistes; i Mn. Andreu Caimari un volum de versos intítulat *Edificant la Ciutat, I—Amor—* que és la primera part d'una trilogia.

Altres publicacions que podem incloure aquí com a llibres de versos són els *Almanacs de les Lletres* de 1935 i 1936, editats per l'"Associació per la Cultura de Mallorca" i sortits dels obradors de Ca'n Marquès de Sóller a finals de 1934 i 1935 respectivament. Aquests Almanacs, XVe i XVIe de la col·lecció, vénen a fer digne companyia als seus germans més vells i són bella mostra antològica dels nostres poetes i prosadors, que es ve a oferir cada any, junt amb els torrons, com un present de la fira de Sant Tomàs, als amadors de les belles lletres. Pel mes d'octubre de 1935 es celebraren a Ciutat uns Jocs Florals organitzats per la mateixa "Associació per la Cultura de Mallorca"; els treballs premiats foren

publicats, juntament amb els parlaments pronunciats en l'acte de la Festa, en un número extraordinari d'aquesta revista, número que ve a constituir com una mostra de l'estat actual de la poesia a la nostra illa.

Dos llibres més, datats, l'un de 1934 i l'altre de 1935, són els titulats *Normes biològiques d'estructuració social* de J. Oliver Febrer, i *Al marge del Criteri de Balmes* de Mn. Miquel Ramis Alonso, respecte dels quals és d'aplaudir i lloar l'intent d'enriquir la nostra bibliografia amb aquests assaigs filosòfics. Altre llibre molt interessant, publicat l'any 34, fou el de Joan Estelrich *Fènix o l'esperit de Renaixença*, sortit en ocasió de la commemoració centenària de la Renaixença catalana, fixada la data inicial d'aquesta en el moment de l'aparició de la famosa oda d'Aribau "A la Patria". Llibre de crítica política i patriòtica, sempre enlairat i ple d'entusiasme constructiu.

Quant a altres publicacions, aquests dos darrers anys han vist complir-se els cinquantenaris de la vida de publicacions tan benemèrites com el *Bolletí de la Societat Arqueològica Lulliana*, el setmanari *Sóller* i el també setmanari *El Felanitxer*. Amb aquest motiu el *Sóller* va publicar l'estiu passat un nodrit número extraordinari, redactat gairebé totalment en la nostra llengua. A principis de 1934 va aparèixer a Ciutat una revista mensual titulada *Brisas*, esplèndidament editada a la impremta Vich d'Inca, amb la cooperació de "Fotograbados Mallorca". Revista quasi exclusivament gràfica i d'una presentació immillorable, posa l'art tipogràfic mallorquí en forma que pot competir amb els millors similars d'arreu del món. En aquesta revista va ésser publicada, i després ha estat recollida en tiratge apart, una novella original d'En Miquel Villalonga, titulada *Mis Giacomini*, d'ambient ciutadà de principis de segle.

El benemèrit de les nostres lletres i de la nostra història, Mn. Antoni Pons, ha publicat també, dins aquests dos anys derrers, el volum II de les seves *Constitucions e Ordinacions del Regne de Mallorca*, obra d'investigador pacient i meticulós, meritíssima per a la nostra futura història político-jurídica, que tenim encara per escriure, i el també segon volum del deliciós *Dietari del Dr. Fiol*, finestreta oberta damunt la intimitat casolana d'un casal ciutadà del segle XVIII. Quant a reedicions, se n'han fetes de diversos volums de les populars *Rondalles Mallorquines* de Mn. Antoni Maria Alcover, a Ciutat; i a Barcelona, dels *Aygoforts* de Don Gabriel Maura i de l'*Hostal de la Bolla* de M. dels S. Oliver.

Altres llibres d'història són *La Palomera* estudi d'un epissodi de la conquesta de Mallorca per Mn. P. A. Matheu, editat pel "Círculo de estudios" i el volum primer de les obres de Mn. Antoni M.ª Alcover, titulat *L'Inquisició d'Espanya*.

I dins el ram de pietat hem de recensionar el volumet *Catecisme cíclic*, original de Mn. P. Amorós i també un *Diccionari litúrgic* de Mn. J. Queglas.

Encara un altre llibre d'història és l'anomenat *El Islam en Mallorca*, del que és autor el P. Miquel Alcover, i un llibre de biografia, *El capitán de navío Don Felipe Bauzá*, d'En Joan Llabrés, tiratge apart del B. de la A. L.

També a la seva portada duu la data de 1935 el segon tom del *Diccionari català-valencià-balear*, obra monumental que, començada per Mn. Antoni M.ª Alcover, ara continua dignament, amb empenya i braó, En Francesc de B. Moll, a qui la nostra llengua deurà molt.

I ara diguem que aquests dos darrers anys s'han estrenat a la nostra Ciutat nombroses obres teatrals (8 l'any 34, i 14 l'any 35) d'autors nostres i en la nostra llengua, en prosa o en vers, algunes d'elles plenament aconseguides. I per acabar fassem menció del darrer llibre d'en Guillem Colom, *Antígona*, aparegut just ara, dins el desembre passat, magníficament editat a Barcelona, en fil i amb boixos de l'acreditada firma Bracons-Duplessis. Es una nova visió, renovellada i posada a to amb la sensibilitat moderna, de la tragèdia de Sófocles, desenvolupada en uns versos magnífics.

Que l'any que comença sigui de profit per a les nostres lletres.

A. I. ALOMAR

PLATGES DE MALLORCA

CALA d'Or! Magnífic estoig d'unes aigües clares, recobertes d'or i d'argent. La laxitud del sol s'hi reflexa fins a morir, i la verdor dels pins la torna obscura, i es marceixen les flors en els seus camins.

Tot és pau. Hora dolça d'amor tranquil, que ni la remor del mar transparent gosa torbar, ni els cants dels aucells ni de les aus encantades, ni els besos de les fulles a l'impuls del vent. Hora sublim de meravella que sols dura uns instants. El sol d'or i els seus raigs abandonen l'espill tranquil. Ja s'ha mort... L'encant ha fugit. La melangia s'empara del lloc bell... Les aigües d'or s'han tornat de plata, plata vella, color de nit. L'espill plomís reflexa ara unes ombres; són les ombres dels arbres besant-se en la foscor de la nit.

CARME FASCÓ

LECTURES

LES OCASIONS PERDUDES

Encara que aquest article, publicat per J. Paul Boncour a "La Tribune des Nations", hagi perdut una part de la seva actualitat, creim que la seva reproducció conserva un gran interès, ja que situa el llegidor admirablement per a judicar la política d'Europa respecte dels E. U. A.

FA algun temps que es descapdella una lluita patètica entre el President Roosevelt i els grans cossos de l'Estat que massa sovint serveixen d'obstacle al mateix Estat. El dèbil Lluís XVI conegué alguna cosa semblant; la bona voluntat dels seus ministres reformadors topà sempre amb la resistència dels Parlaments; ha estat precis que vingués la Revolució i l'ànima flamejant de Mirabeau perquè nosaltres arribem a discernir, a través de les admirables lletres del Comte de Lamarck, tot el que podria haver estat la força d'una monarquia recolzada en el poble. Un poc per tot, hom es troba a la vetlla del 89, allà on el 93 encara no ha passat; la democràcia atravesava una prova semblant a la que va assaltar la monarquia a les darreries del segle XVIII. Qui guanyarà?

S'ha atribuït a M. Roosevelt l'intenció de demanar la revisió de la Constitució. Esperem que gosarà fer-ho. La democràcia, per a vèncer, té necessitat de concentrar-se.

Parlant només d'Amèrica, la lluita que ha començat té un doble aspecte, i no és indiferent al reste del món.

En el pla de la política interior, qui és que no veu clares les repercussions catastròfiques que tindria la derrota final de l'home coratjós, que s'atreu a acabar amb l'economia liberal, a salvar el seu país del descoratjament i de la ruïna prenent mesures, de les quals aquesta o l'altra podran ésser criticades, però que en conjunt senyalaven el primer esforç seriós fet per un gran país per tal de sortir de la crisi, sense abdicar per això de la seva llibertat política? Seria un convit a la dictadura si es demostrava que l'existència d'institucions lliures pot servir d'emboscada permanent als interessos egoistes, que una estricta disciplina ha de fer plegar davant de l'interès general.

S'ha dit que la Ciutat s'ha alegrat fora mida, del cop terrible que la sentència de la Cort suprema acaba de donar al *New-Deal*. Que és curta de vista, la Ciutat! S'ha dit que immediatament han pujat els valors representatius de les grans indústries, que ja es creuen alliberades de la prima que han de pagar a la prosperitat general. Esperem, però, fins a demà!

El que ja es pot dir des d'avui, si tenim en compte un altre dels aspectes de la lluita duita contra el President Roosevelt, és que s'ha perdut de bell nou una de les ocasions de fer entrar l'Amèrica dins el circuit de

la seguretat col·lectiva. En les notícies que ens arriben respecte d'això hi trobareu de tot, per bé que s'hagi pogut constatar una vegada més que estem molt mal informats, i el que és més greu que, sovint, som informats d'una manera molt tendenciosa,

Grat sia a Déu, la T. S. F., que els grans interessos que ens governen encara no han sabut fer plegar completament als seus desiguis; que serva encara quelcom d'alat i d'independent, ens ha tramès el Missatge emocionant que el President dirigí al Congrés. Car el President dels Estats Units té dret al Missatge, n'usa, i com te raó d'usar-ne! En comparació, nosaltres som timorats i com a vergonyosos del nostre propi ideal; entre nosaltres fóra un escàndol que un President de la República, o simplement un President del Concell s'expressàs de una manera semblant. De seguida es veuria acusat d'inconveniència respecte dels Governes estrangers!

Amb tot, aquest Missatge tenia una finalitat: la de dur els Estats Units a participar, sota d'una determinada forma, en aquesta seguretat col·lectiva, que tan penosament organitza la pobra Europa, amenaçada per l'assalt de les dictadures i de la inevitable prolongació dins el camp de la política exterior de determinades concepcions de la política interior. La neutralitat del projecte Mac Reynolds, sotmès al Congrés, ha trobat la seva expressió parlamentària en la *Neutrality Act*. La nostra sorpresa fou gran al constatar que el projecte no fa cap distinció entre l'agressor i la víctima i que, per conseqüència, pot anar a parar directament contra les mesures que pugui prendre la S. D. N. contra l'agressor. Tota la premsa hostil a la S. D. N. ja s'ha cuidat prou de registrar l'aspre cop que se li inflingeix amb aquest projecte.

Ve't aquí, però, que a l'endemà mateix es sap que hi ha hagut una petita omissió en la retransmissió del paràgraf 4, del qual s'ha escapollat una curta frase; l'article rectificat diu el següent:

“Les mesures d'embargament i de restricció s'apliquen per igual a tots els belligerants, a no ésser que el Congrés, amb l'aprovació del President, decideixin altra cosa.”

Es a dir, que en el pensament del President—i del Sr. Mac Reynolds que es feu intèrpret seu, depositant en el Congrés el projecte de llei—, tot i conservant una neutralitat sempre molt estimada per tots els ciutadans nordamericans, hi resta sempre la possibilitat, fent una petita voltera, d'entrar en el camí de les sancions.

Els enemics de la S. D. N. es pogueren desencantar. Llur revenja està propera? Es diu que el Congrés no aprovarà aquesta disposició ni els poders discrecionals que en deriven.

Si així succeeix, podrem dir que un cop més hem jugat amb els Estats Units al joc de les ocasions perdudes. Quan es va celebrar la Conferència del desarmament, almenys dues vegades tinguérem la possibilitat d'embarcar-los amb nosaltres, i d'encaminar-los vers la nostra concepció de seguretat mútua, i de marcar, per tant, un punt a favor d'aquest lligam indispensable de la seguretat i del desarmament, contínuament afirmat per nosaltres per tants de motius. En comptes de fer això, ens vàrem perdre en ergotismes sobre les qüestions del calibre dels canons i del tonatge dels carros; en aquells instants ens deien que aquestes qüestions eren indispensables; més tard, almenys pel que respecte als carros, ha resultat que se'ls ha abandonat, en la pràctica.

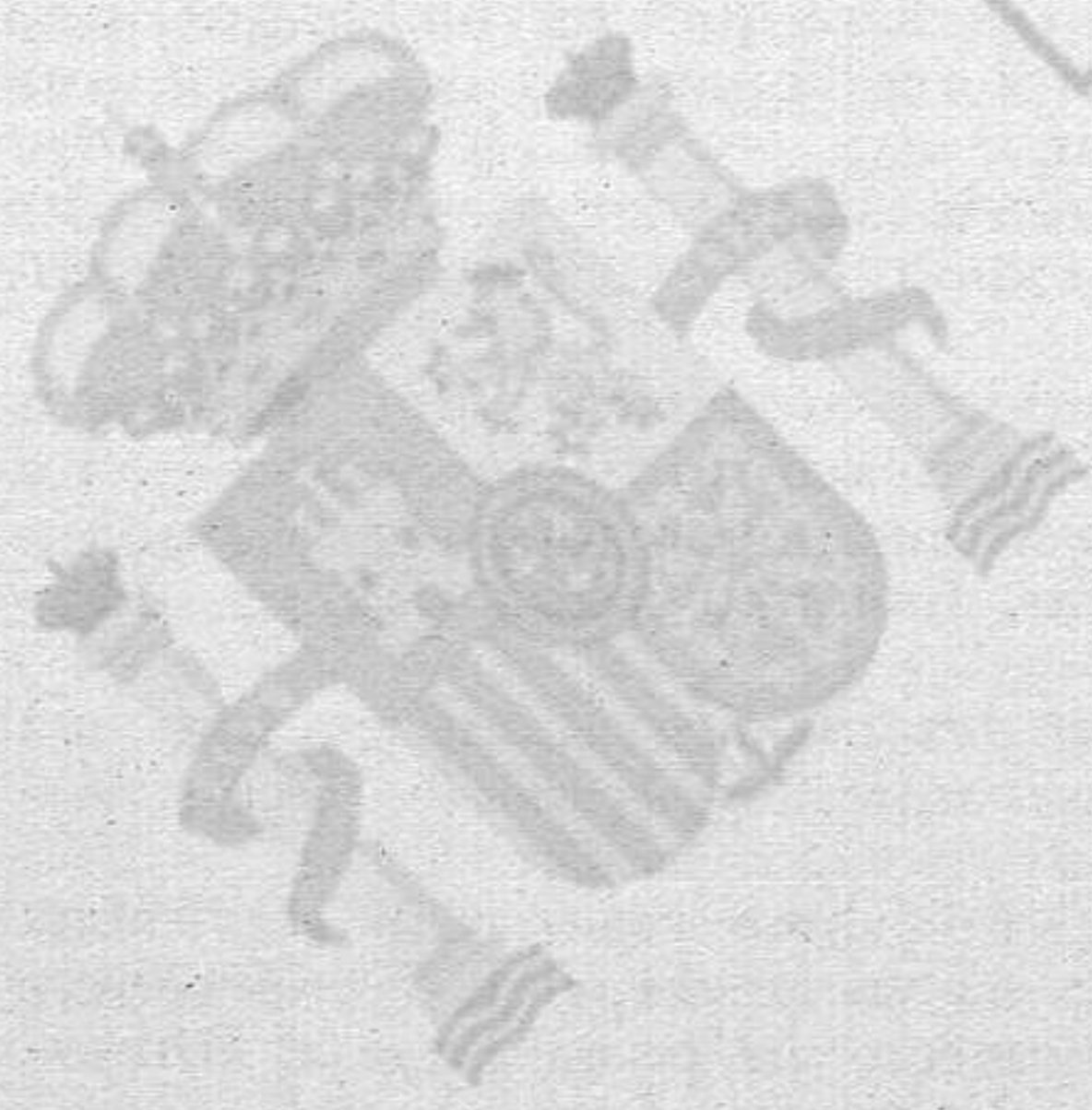
En tot aquest negoci, res no hi ha hagut en l'actitud del Govern francès, respecte de la qüestió italo-etiòpica, que hagi pogut fortificar el President en contra dels prejudicis del Congrés; sembla que el Congrés refusarà al

President els poders discrecionals i que prendrà redós al socaire d'una neutralitat total. Esperem; les noves que ens arriben són confuses i no sempre objectives.

En tots els casos, fins i tot admetent que les conseqüències d'aquesta nova ocasió perduda siguin les pitjors possibles, sempre quedarà la *Neutrality Act*, que, mutilada i tot, serà capaç de fer caure el principal obstacle que existeix perquè Anglaterra participi en les sancions collectives; quin és, en efecte, el risc que tem Anglaterra per damunt de tot? Es que en nom de la llibertat de les mars, cercant els Estats Units continuar el seu comerç amb els belligerants, vulguin forçar el bloqueig, entrant en conflicte amb la potència naval més gran que hi ha, amb l'única que pot fer-lo efectiu. Doncs resulta de les conegudes declaracions del President Roosevelt que els vaixells mercants americans que transportin armes de guerra no poden comptar amb la protecció de la Marina de guerra americana. Aprovada la *Neutrality Act*, ha de succeir el mateix amb els navilis que transportin petroli o qualsevol altre material necessari per a la guerra. Aquest és un fet que comporta conseqüències molt importants pel que fa a l'utilitat reforçada d'alguna de les *ententes*.

Però això ja és un altre capítol, que tal vegada arribi a ésser també un capítol de les ocasions perdudes.—J. S. B., trad.

MINISTERIO DE CULTURA

E L S L L I B R E S

COMTE H. KEYSERLING.—*Sur l'art de la vie.*—Paris, Stock,
295 p.

Ha sortit un llibre, a París, d'importància per a Catalunya. Es el darrer llibre del comte Keyserling, escrit en francès. Si no el millor, comptarà entre els seus llibres més densos de substància i més clars de pensament. Es titula *De l'art de la Vida*, i té especial interès per a nosaltres perquè la major part del seu contingut és fruit del contacte de Keyserling amb nosaltres, els seus amics catalans i, en un pla més vast i pregon, amb la Catalunya de l'esperit, és a dir, amb la Catalunya essencial.

De la seva renaixença ençà, Catalunya ha anat suscitant una atenció creixent entre les seleccions intel·lectuals i artístiques del món. Ha produït estudis, investigacions, tesis, comentaris. Ultra això, Catalunya i el seu pensament han influït en les orientacions del pensament contemporani a Espanya: ja dels temps de Balmes i Pi i Margall. Però potser és ara, per primer cop, que el fet renaixentista català influeix en l'activitat filosòfica d'una personalitat tan representativa de les inquietuds modernes, i de difusió i fama tan mundials, com el comte Keyserling.

El viatger filòsof confessa, en el prefaci del seu darrer llibre, que bona part de les matèries que hi exposa han estat objecte de conversacions privades durant un període de la seva vida que ell considera particularment intens, i que s'estén del desembre de 1934 al maig de 1935, és a dir el període que passà entre nosaltres. Retreu sobretot la importància de les "Converses de Terramar", sessió de l'Escola de Saviesa, que tingueren lloc a Sitges, del 29 de desembre de 1934 al 6 de gener de 1935, i de la sessió immediata que tingué lloc a Mallorca del 25 al 29 de gener de 1936.

En efecte: els temes d'aquestes sessions foren proposats per nosaltres mateixos. Ara han donat lloc als capítols del nou llibre que parlen *Del misteri de la polarització*, *De la polifonia*, de *Utopistes i Profetes* i de *Morts i renaixences*. Igualment proposàrem el tema de la joventut o *Conflicte de les generacions*, que fou tractat a Terramar i en una conferència a Barcelona; com en proposàrem d'altres, l'exposició dels quals, trobem ara, vertida en fórmules ensems més concretes i més desplegades, que foren tractats per Keyserling en distints indrets de Catalunya: Girona, Vic, Manresa, Terrassa, Sabadell i Tarragona. Ha pres consistència de capítol altre tema, que especialment ens interessava veure desplegat per un pensador tan llunyà de la tradició nostra; era el de l'esdevenidor de les civilitzacions mediterrànies, tractat, naturalment, a Mallorca. En fi: el sentit del nou llibre es troba sobretot en el capítol penúltim *La vida com a art*, o exposició d'aquest principi que la vida ha d'ésser en el fons una obra d'art per a dadascú de nosaltres—exposició que, a tall de síntesi de la convivència de Keyserling amb nosaltres, fou oferta al públic de Barcelona com un adéu de reconeixença.

Com ell mateix, l'autor, adverteix, les seves idees no estan exposades en el llibre idènticament com en els seus discursos. D'altres idees, només indicades llavors, o improvisades sota la pressió de la polèmica, han madurat. Hi ha, doncs, modificació de forma i profundització i eixamplament del fons. I és, justament, un gran plaer per a tots els qui conversarem, i contrastarem idees, amb Keyserling i li exigirem esforç de pensament durant aquelles vives setmanes, trobar en el llibre d'ara el rastre d'una conversa escadussera, el desplegament filosòfic d'una observació sobre fets de la vida real immediata, la maturació en ampla teoria d'una idea tot just llavors esboçada, la transformació en principis de certes normes pràctiques tot just encetades en la nostra vida espiritual, i—per què no dir-ho també?— la transsubstanciació de petits incidents, de discussions aparentment banals o humorístiques, en moll de doctrina i pensament generós.

Per a l'autor, aquest llibre, malgrat la diversitat del contingent, és obra perfectament unitària; equival al que seria una veritable estètica sota la ploma d'un filòsof sistemàtic. Però—ja ho sap tothom—Keyserling no és pas un filòsof sistemàtic, ni pretén d'ésser-ho. No creu en la valor de cap sistema de filosofia, pensa que la realitat total no és sistematitzable; i, en conseqüència, una construcció racional que pretengués abraçar-ho tot, no podria expressar la veritat.

El llibre té sobretot una valor pràctica per a tots aquells—jo m'hi compto entre ells—que volen comprendre i actuar partint de l'esperit. I això a tothora i en tota avinentesa, àdhuc en avinenteses electorals. Interessa a cadascú de nosaltres el nostre progrés personal; interessa el nostre ensenyament constant. Per a alguns la recerca del propi progrés i l'utilització de l'experiència per al propi enriquiment educatiu, és a dir, per a la realització de la pròpia persona, és l'eix directiu de tota la vida. Keyserling ve a explicar, així, per procediment indirecte, certes particularitats de la seva manera d'escriure, de pensar, de parlar i de viure, les quals de vegades sobten, meravellen i fins i tot irriuen.

Sense aturar-nos a esbrinar ara les causes de meravella com les d'irritació, veiem en bloc el cas d'un home que manifesta sense embuts la seva personalitat, l'adhesió infrangible a les pròpies característiques, en altres mots, la voluntat de treure de si mateix el màxim d'estil personal, sense infidelitat a la individualitat pròpia; perquè sap prou bé, el nostre amic, que tot excés d'estil és una concessió i una infidelitat, del moment que l'excés ultrapassa les fites de la personalitat autèntica per a entrar en les de la personalitat falsa. Cadascú té dret, això sí, a fer-se la pròpia caricatura, que és una estilització humorística de si mateix, encara que només fós com a precaució perquè no ens la facin o estrafacin els altres. Un poble prudentíssim, l'anglès, ha fet la pròpia caricatura, John Bull, i així l'ha feta al seu gust. Els mateixos bolxevics, en els seus darrers films, ja estan fent una caricatura, naturalment amable, dels Soviets. Els espanyols no han reeixit a fer-se la caricatura, perquè s'han posat sempre tràgics o sublimes en considerar-se ells mateixos; per això pateixen tant quan es veuen caricaturitzats pels altres.

* * *

No tinc temps ara d'anar marcant, en el darrer llibre de Keyserling, les idees inicials o els arguments provatoris, nascuts o suscitats entre nosaltres. Vull limitar-me a registrar una constatació, continguda en aquest llibre, respecte al fet i a les possibilitats de la nostra renaixença. Keyserling té una confiança il·limitada en l'esdevenidor cultural de Catalunya. Creu que Catalunya pot ésser, en aquest sentit,

un poble capdavanter, un reducte de les virtuts espirituals en el món. Es un goig de recordar-ho en uns moments en què les fòbies partidistes fan oblidar la necessitat d'edificar tota nova Catalunya possible damunt valors d'intelligència i de consciència.

En el seu estudi sobre "morts i renaixences" Keyserling pren, com a punt de partida, les nostres observacions a l'entorn del problema de la renaixença. La vida —hem sostingut—és una renaixença perpètua. Sense vitalització nova, d'instant en instant, equivalent cada vegada a una renaixença, tot organisme es muda en cadàver. Cert que l'home, a partir d'un cert moment, tanmateix envelleix. Llavors es manifesta la més noble capacitat humana: la de rejuvenir-se. El que és veritat del destí de l'individu, ho és igualment del destí de les cultures.

Keyserling examina de prop aquest problema, que és el problema central de les nostres preocupacions catalanistes. Heu's aquí algunes de les seves observacions: —La cultura no és sols funció de la raça i de l'ambient. Però, un cop existeix, està fermament lligada, com a fenòmen donat al poble que n'és el representant principal i al mig del qual ella es mou. Una cultura no es perpetua per l'ensenyament, sinó més aviat per la influència exercida per vies de l'inconscient o per mitjà de la conversió. Representa sempre un tot indissoluble i només hi participa verbalment aquell que hi participa integralment. Una cultura pot ben bé morir, encara que el poble que la representa continuï vivint biològicament igual; el que no pot és sobreviure en un medi psicològic molt diferent. Un cop morta, mai no reneix una cultura sinó en aparença; el que reneix realment, és una descendent autèntica de l'antiga cultura que se li assembla com una àvia.—Totes aquestes veritats es desprenen palesament de l'examen del nostre fet català.

Se'n desprèn també el fet capital de la llengua—realitat, segons Prat de la Riba, que sosté les altres realitats. Aquest, l'idioma, és l'únic element que, per ell tot sol i fins a un cert punt, pugui garantir la durada d'una cultura, igual que la sang en el pla vital. "Si la llengua cultivada sobreviu, sense perdre la seva identitat, una cultura pot sobreviure fins i tot a l'exterminació de la raça". (D'on treiem—al pas i provisòriament—la conseqüència que, mitjançant la conservació del llenguatge, podem també combatre el gravíssim element de desnacionalització que representa, si són certes les conclusions d'En Vandellós, la repoblació de la nostra terra per gent originàriament no catalana). Keyserling, com un perfecte catalanista, parla de la llengua com a "vehicle permanent de l'esperit". I es situa, contra els popularistes, a favor de la llengua cultivada, que per això mateix conserva la tradició; llengua que és, així, vehicle d'un cert esperit i no sols instrument de comunicació.

Keyserling es planteja, doncs, les mateixes preguntes del nostre *Fènix*. ¿Què significa la mort d'una cultura? ¿Com i en quin sentit és possible una renaixença? Un altre dia, i possiblement en altre lloc, analitzaré la valuosíssima aportació de Keyserling, ja iniciada en Terramar, a l'esclariment d'aquests problemes, fonamentals per al catalanisme. Vaig tot dret, per ara, a les conclusions:—Una renaixença veritable és possible quan una part de l'ànima d'un passat sobreviu, incanviada, en l'Inconscient i quan una constel·lació nova fa possible justament de redonar importància als elements conservats. En altres mots: rarament és possible la renaixença d'un esperit antic; ho és, únicament, quan hi ha, per un costat, sobrevivència de l'antic sota forma de *refouement*, i si es produeix, per altra banda, una constel·lació general de fets propícia a una novella eclosió de l'esperit antic.

Com a exemple colpidor, Keyserling adueix la renaixença catalana i en marca

l'interés particular. Per a ell, la renaixença catalana dels nostres dies és encara més instructiva, en aquest pla, que la gran renaixença italiana:—En les terres que nosaltres anomenem occitanes va sobreviure, a l'època de cristianització, la part major d'autèntic esperit antic. Hom no hi renegà de la bellesa. Aquí les invasions nòrdiques modificaren el caràcter del país menys que en qualsevol altre indret. Hi pogué haver, doncs, una represa de la vida cultural *antiquisant*, molts segles abans que això fos possible en altres llocs. Tot feia preveure (afegim que la història de Catalunya medieval i la política pirenaica dels nostres Reis ho confirma plenament) la formació d'un gran Imperi romànic o pirenaic, ben diferent d'esperit, per trobar-se molt més prop de l'antiquitat, dels que s'han format després per a durar. Les Corts d'Amor de Provença irradiaven com a veritables fogars de cultura en tota la cavalleria europea; el pensament hi afirmava la seva independència ja a l'entorn de l'Any Mil, mentre que a fora no es decidí a tal afirmació fins al segle XVIII. Es aquí, només, que sobrevisqueren, dins la vasa d'un món cristià, les més belles qualitats de la cultura grega, les quals eren la reconeixença de la bellesa com a ideal suprem i la llibertat del pensament, del qual l'emperador Justinià havia signat la condemna de mort a la mateixa Grècia, en l'únic indret on vivia encara en el seu temps, a Atenes, l'any 555.

Keyserling recorda el conjunt de circumstàncies que privaren l'eclosió d'aquest Imperi. Esmenta la manca de sentit polític dels catalans, que no fou tanmateix el major obstacle. A la fi, aquesta cultura meridional, que probablement hauria esdevingut la més alta cultura que mai s'hagués desplegat a Europa, fou anorreada com la dels Incas. Però a Catalunya—interpreta Keyserling—només fou exterminada superficialment. Així hi ha hagut a Catalunya intents de renaixença cada cop que les circumstàncies s'hi han mostrat un xic propícies. En el passat, aquests intents no pogueren desplegar-se. Però en els nostres dies, gràcies a la interferència de factors històrics, tals com la reconeixença general del dret dels pobles a disposar d'ells mateixos, el nacionalisme modern, altres fenòmens de retorn a l'antiquitat, i, en fi, gràcies al pressentiment que cada dia més tenen els pobles que només una cultura de la beutat pot salvar-nos de la barbàrie, la civilització catalana reneix bellament. I ja—profetitza Keyserling (i, mai, si no quan profetitza, està més en el seu paper) hom pot entreveure prou clarament el que serà un dia. Per un costat, s'assemblarà molt més a la més antiga civilització catalano-provençal del que l'Itàlia de la Renaixença s'assemblava a la Roma antiga, perquè a Catalunya han sobreviscut incanviats més elements antics. Per altra banda, serà més moderna que totes les altres cultures llatines a Europa: per alguna cosa els catalans són els millors comerciants de la conca mediterrània, en són els calculadors més freds, els treballadors més infadigables i els esperits més positius. Keyserling no creu en el sentimentalisme, ja tradicional, dels catalans. I, si hi creu, no ens ho vol dir, per por que continuem en el que ell deu considerar una gravíssima desviació de la nostra psicologia. Alguns dels fets i observacions en què Keyserling recolza aquesta tesi, tan favorable al destí dels catalans, no són potser prou clars ni prou sòlidament lligats. Són discutibles i seran sens dubte discutits. La tesis tanmateix és rica d'eficiències morals i coincideix, supremament, amb els elements històrics, morals i futuristes del moviment catalanista.—JOAN ESTELRICH.

TORRANDELL, Juan.—*La República Española en su primer hervor*.—Buenos Aires, Editorial Tor.—1935-268 pp.

El nostre paísà resident a les llunyanes riberes del Plata, el periodista Sr. Joan Torrandell, ha recollit en un volum les cròniques polítiques per ell publicades en els primers temps de la República Espanyola. Són comentaris de l'actualitat espanyola, vista d'enfora estant per qui, encara que emigrat materialment, es preocupa i està espiritualment ben prop de les coses de la pàtria llunyana. I precisament aquest allunyament material permet al cronista de veure els aconteixements amb una certa perspectiva, que no podem tenir els qui els contemplam de prop. Han passat moltes coses, aquests primers anys de la República, i En Torrandell les ha sabudes veure amb mirada fina i recensionar amb ploma àgil, tot sempre des del seu conegut punt de vista liberal i democràtic. Mes interès per a nosaltres té encara l'altre llibre del mateix autor que s'anuncia al final del pròleg, d'imminent aparició: *Cataluña ante la República*, per tal com ha de servir per contribuir a donar a conèixer, més enllà de les nostres fronteres, la realitat del fet català.—A. I. A.

Calendari Franciscà. Publicació de "El Heraldo de Cristo".
Ciutat de Mallorca, Convent de St. Francesc d'Assís, 1936.

Els Pares Franciscans de la T. O. R. han tengut enguany la bona pensada de publicar dos calendaris, car apenes pot dir-se que sien dues edicions del mateix. La corrent conté, amb el Santoral, mercats i fires, coverbos, poesies, la Regla de la Tercera Orde de S. Francesc i la història de la mateixa a Mallorca, la història de la fundació de les Filles de la Misericòrdia Terciàries de S. Francesc, un Santoral mallorquí abreujat, i vuit gravats.

L'edició literària duu unes vinyetes per cada mes de l'any, dibuix d'Antoni Jimenez—autor igualment de la bella coberta dels dos calendaris—, i conté dotze poesies d'autors franciscans mallorquins, als quals és d'agrair la seva col·laboració al conreu literari de la nostra llengua. Inútil dir com desitjam el millor èxit a aquestes publicacions, al mateix temps que agraïm l'exemplar rebut.—J. P. M.

VIDAL i Burdils, F.; Darder Pericàs, B.; Colominas, J.—*Mallorca*. (Col·lecció "Album Meravella".—Volum VIe).—1936.—Direcció: Pere Pujol i Casademont del C. Muntanyenc Barcelonès.—Barcelona.—185 pp.. 4.º.

Dos mallorquins i un català són autors d'aquest llibre, per tots conceptes esplèndid, recentment sortit de l'estampa.

L'ex-director d'aquesta Revista i volgut col·laborador nostre, En Francesc Vidal i Burdils, s'ha encarregat de la descripció general de Mallorca; un altre volgut col·laborador nostre, En Bartomeu Darder i Pericàs, de l'informació científica; i En J. Colominas, de la part de prehistòria. Tots aquests treballs—ja n'és una garantia els noms dels seus autors i no necessitaria altre comentari—tenen l'encert d'haver estat redactats per persones solvents en el camp respectiu, grans amadors de tot quant a la nostra illa es refereix, acreditats de gust exquisit; circumstàncies totes aquestes que resplendeixen en aquest *Album Meravella*, que de meravella en porta el nom i els fets.

El volum, en la portada del qual figura un fotogravat a tot color, la Cala de Sant Vicenç de G. Bestard, és d'una acurada presentació, honor de la casa

editora i del seu director En Pere Pujol i Casademont. La part gràfica és simplement magnífica: mapes, gravats i fotogravats en abundància, i les quatricomies que hi ha, riques de qualitat i atractives. Res no desentona en aquest meravellós àlbum dedicat a Mallorca; és perfecta la tria dels temes literaris, i d'una novetat i exposició artístiques admirables, la seva part plàstica: aquest llibre, tot llum i harmonia, serà sempre una joia en els prestatges de les biblioteques. I això que el camp en el qual es presenta aquest volum no és nou entre nosaltres.

Comptam a Mallorca amb gran profusió de llibres similars a aquest, de presentació i comentari de les belleses de la nostra terra, les naturals, que a mans plenes ens donà Déu, i les creades i encara no destruïdes pels homes. Però cap n'hi ha, d'aquests llibres, que pugui comparar-se, ni d'enfora, a aquest.

Poden estar satisfets els tres autors en col·laboració i el director de l'obra que han portat a terme aquesta que perdurarà i que mai perdrà el seu interès. Mallorca es deuria sentir agraïda vers l'editor que, desinteressadament, però amb tant d'afecte, ha donat a llum la més bella propaganda de les coses nostres, i a cap casa de mallorquí no hi hauria de mancar aquest llibre.—E. S. R.

STRACHEY, Litton.—*La Reina Victòria*.—Traducció de Pau Romeva.—Editorial Atenas.—Barcelona, 1935, 318 pàgs.

Traduït d'una manera perfecta, des de tots els punts de vista, pel Sr. Pau Romeva, ha sortit aquesta bella biografia de la reina Victòria d'Anglaterra.

La vida d'aquesta reina és un mirador adequadíssim obert davant el panorama d'una època molt interessant de la història d'Anglaterra i del món, ja que es pot dir que comprèn tot el segle denou. Durant el seu regnat, Anglaterra veié estendre la seva grandesa i el seu prestigi d'una manera prodigiosa. Però la reina Victòria no era cap talent excepcional i el seu mèrit estigué en saber-se rodejar sempre d'altres mentalitats que havien de conduir-la i guiar-la pels camins de la grandesa de l'Imperi. Primer la forta personalitat del Príncep Albert havia de marcar en ella un caràcter prou fort per perdurar sempre en els llargs anys de viduïtat. I el caràcter i manera d'ésser de la reina, va influir damunt la nació en la seva llarga època de regnat. No fou sols influència política, sinó inclús moral. Donà nom a un estil, estil un poc rígid, moral i materialment, encara ara conegut amb el nom de *victorià*. Estil que s'adaptava en gran manera a la manera d'ésser del poble anglès, que tenia sempre un mirall on mirar-se en les virtuts casolanes, encara que encarcarades sempre, de la seva reina. D'aquella època en tenim un retrat caleidoscòpic, múltiple i complet, en les grans novel·les de Dickens, insuperable pintor de tota aquella societat.

Des del punt de vista de la política constitucional anglesa, té el període victorià una gran importància; obrant sempre d'una manera democràtica i constitucional, deposità la reina la seva confiança en primers ministres de gran vàlua, i sota el savi guiatge d'un Lord Melbourne, d'un Palmerstor, d'un Disraeli i d'un Gladstone, l'Imperi s'engrandí i la política anglesa va evolucionar i se va democratitzar d'una manera real i vertadera. Del temps victorià són les primeres transcendents modificacions del dret electoral anglès, que fou estès extraordinàriament. En la paraula *prestigi* podríem sintetitzar tal vegada tota l'obra de la reina Victòria. La Corona anglesa, element de gran importància dins el joc constitucional d'aquell país, per quant és l'únic element unificador del gran Imperi, es pot dir que en temps de la reina Victòria va perdre molt de poder, però va guanyar molt de prestigi, un

prestigi fundat en múltiples virtuts, que és encara avui la gran força de la monarquia anglesa. Aquesta és la conclusió que es treu de la interessant biografia d'una dona, que és alhora la història de la vida d'un poble durant tota una gran època.—A. I. A.

BERDIAEFF, N.—*El Cristianismo y el Problema del Comunismo*. (Espasa-Calpe, S. A. Madrid, 1935, pàgs. 246).

Maria de Cardona ha traduït al castellà aquesta darrera obra de Nicolau Alexandrovich Berdiaeff, en el precís moment històric en què es delimiten les tendències filosòfiques, actuant vigorosament sobre i contra les tendències del comunisme idealista i del comunisme positivista rus i russòfil. Berdiaeff, filòsof rus contemporani, és sens dubte un dels representants del neo-slavofilisme, entre Bulgakow, Trubezkoi i Florenski. Es un vertader representant del moment històric que vivim, d'evolució ràpida i vertiginosa, des de les tendències kantistes (que preconitzava en la seva obra *El subjectivisme i l'individualisme en la filosofia social* fins al retorn sincer al cristianisme, com qui retorna al camí ample, dreturer i bo, que duu al benestar dels pobles i al progrés de l'humana saviesa. Des de la seva primera obra (1901) ja va fer notar filosòficament la urgència de combatre d'una manera sàvia el marxisme i el positivisme. En 1911 creava una nova Filosofia de llibertat, que l'any 1916 refermava amb el seu *Sentit de la Creació*, assaig interessant d'una antropodicea o justificació de l'home. Emprèn, després, la investigació del *Sentit de la Història* (1923), per arribar a la profecia de *Una nova Edat Mitjana* (1933), precursora d'un temps nou, diametralment distint de l'actual, del qual no ha de quedar sinó la rel del Cristianisme redemptor. Las revolucions mai no aconsegueixen la seva finalitat; però, per providència de Déu, són necessàries per a destruir lo nociu. "L'home (interpreta a Berdiaeff, Boris Jovenco en *I filosofi russi*, Florència, 1927) o millor, l'esperit humà, es troba presoner; perquè la caiguda de l'home pel pecat original va arrastrar totes les formes d'existència; perquè l'home és el centre de l'univers. L'obra de filosofia és obra de lliberació. Berdiaeff—que no es catòlic, sinó ortodoxe,—dirigeix tot el seu coratge i tota la seva obra sàvia, durant anys, a la definitiva constitució, a dins el món, del *Regnum Dei*, de la *Nova Jerusalem*, en la qual l'home obtindrà la pau i la llibertat de l'esperit. L'obra *El Cristianisme i el Problema del Comunisme* fa la crítica de l'edat contemporània; no hi trobareu el mecanicisme i politicisme d'Herriot (en *Crear*), ni els positivismes, ja arcaics, de Walter Rathenau (*Crítica de l'Època*); sinó una visió perfecta, sàvia, discreta, de com està el món actualment; de on radiquen els mals que ens martiritzen; i una discreta revisió filosòfica del comunisme, especialment i quasi totalment rus. Tira a terra els ídols insaciabls del marxisme, la teoria del materialisme, i especialment dels materialismes econòmics i històrics; el panlogisme marxista; les contradiccions i la ruïna lògica de tots els filosofismes contemporanis.

No estic conforme amb totes les seves apreciacions. La Filosofia—seguint la pauta establerta per Ramon Lull en el segle XIV—és independent de la ciència; i, àdhuc, la ciència ajuda i facilita les disquisicions filosòfiques. Es notable la seva idea (que deixa entreveure solament) del que abans hauria semblat paradoxal, és a dir, que el Renaixement destruï el vertader humanisme; lo veritablement humà es va conservar, malgrat els esforços dels neo-paganismes renaixentistes, mercès al Cristianisme i sobre tot al Catolicisme. L'any 1933 vaig exposar semblant idea (que després he inclosa en dos llibres meus recents), i va ésser combatuda. Avui ja no ho seria segurament. El marxisme vol crear un home nou, i per tant una estruc-

tura psíquica nova; i per això tot ho materialitza, posant els fonaments del món nou en l'economia. El mal està en que el marxisme ha aconseguit molt en el terreny psicològic. Han volgut destruir—i ho han assolit en part—lo més íntim de l'home, lo més gran i lo més fecund de l'home, que és la religió; i per això també han volgut destruir l'indestructible, que és l'esperit, per enaltir en lloc seu, el que duu el germe de destrucció, és a dir, la matèria. Per això la filosofia del comunisme, i de tots els marxismes, no és una filosofia de l'existència humana, sinó una filosofia d'objectes; una filosofia combativa, brutal, que no té més armes que l'odi, ni més ideal que allò que empobreix l'home. En una paraula, com diu Berdiaeff, la seva veritat (la socialista) "està lligada al pla quinquenal, no a l'ETERNITAT.

Es natural que la nova obra de Berdiaeff hagi tengut gran ressonància en totes parts; i que dins Espanya hagi corregut de mà en mà l'obra d'aquest filòsof no catòlic, que tantes vegades, després de grans estudis, convé, en la part més notable i interessant de les seves investigacions filosòfiques, amb la doctrina tradicional i immutable de l'Església.—FRANCESC SUREDA BLANES.

DESCLOT, Bernat.—*La Croada contra Catalunya.—L'alliberament de Catalunya.*—Versió moderna i anotació de R. Aramon i Serra.—Collecció Popular Barcino, CXXII i CXXIII.—Els Clàssics Catalans Modernitzats", Núm. 3 i Núm. 4).—Barcelona, 1935, 71 i 63 pp., 12°.

Amb aquests dos volums de la prestigiosa "Collecció Popular Barcino", secció d'"Els Clàssics Catalans Modernitzats", ens ofrena els més bells fragments de la Crònica de Desclot, referents a l'entrada i reculada dels exèrcits francesos en terres Catalanes, l'eminent escriptor Aramon i Serra, el qual, d'aquelles pàgines flairoses d'antiquitat, en dona una versió moderna, acurada i escaient, avalada amb notes explicatives i aclaratòries d'indubtable interès històric i lexicogràfic.

Aquesta tasca que s'ha imposat N'Aramon, il·luminada amb el gran amor que professa a la nostra literatura clàssica, és altament meritòria i útil, per quant posa a l'abast de la joventut i dels lectors no erudits, tota la riquesa dels nostres escriptors del passat que, d'altra manera, seria difícilment aprofitable per la gent que hem esmentat, en la qual cal posar, altrament, totes les esperances d'un demà en formació.

Per aquestes modernitzacions de les obres clàssiques es necessiten molts coneixements, condicions especials i una ploma ben trempada, circumstàncies que concorren en la persona de N'Aramon i Serra, al qual cal agrair de tot cor l'esforç i el treball encaminat a la divulgació de la nostra cultura.—E. S. R.

ARAMON i Serra, R.—*Bibliografia de la Llengua i Literatura Catalana.* Fascicle V 1932-1934.—(Publicacions de l'Oficina Romànica. Biblioteca Balmes).—Barcelona, 1935, 271 a 352 pp., 8°.

L'activitat d'aquest escriptor ens obliga sovint a parlar de la seva obra, obligació que per a nosaltres constitueix un veritable plaer, doncs d'aquesta manera, no solament donam a conèixer bella i profitosa literatura, sinó també el nom d'un bon amic de Mallorca i dels mallorquins.

Aquest nou fascicle de N'Aramon, de 81 pàgines, extret de l'*Anuari* de 1934

de l'Oficina Romànica, no pot ésser més interessant i profitós per a tots aquells que s'afanyen i es preocupen per l'esplendor de les nostres lletres.

El cos d'aquest minuciós i pacientíssim treball conté les següents matèries, exposades sintètica i clarament, el que confirma els nostres adjectius d'interessant i profitós: Bibliografia general. — Lingüística, (Llatí medieval; filologia romànica; llengua catalana; parlars veïns, relacions i influències). — Textos, (obres literàries; epistolaris; textos jurídics; textos científics; documents; inventaris). — Literatura, (història literària; cultura científica; estilística; mètrica; biografies; crítica literària; manuscrits i incunables). — Folklore. Tot això, seguit encara d'un índex d'autors, un de revistes, un de colleccions i un altre de miscel·lànies.

En aquest treball, Aramon no s'ha oblidat de l'obra ni dels noms dels autors mallorquins de nostra parla, així com tampoc de les publicacions nostres. "La Nostra Terra" li en deu agraïment, per les distintes recensions que fa de treballs publicats en aquesta Revista, i també els mallorquins en general per l'interés que tot sovint demostra pel nostre moviment literari.

Obres com aquesta no poden mancar a les biblioteques públiques ni als pres-tatges particulars dels investigadors.—E. S. R.

GALERIA TEATRAL MALLORQUINA.—Estampa de la Llibreria Politècnica.—Ciutat de Mallorca.

Editada pel ja veterà treballador de les nostres coses N'Andreu Ferrer, aquesta *Galeria teatral mallorquina* té per missió anar desplaçant poc a poc tantes bajanades insulses, totes en foraster, que es vénen o es venien representant pels teatres i teatrets d'aficionats, collegis i convents de per tot Mallorca. Hem de reconèixer que no tota la culpa era d'aquests, ja que no tenien aon posar mà, quan cercaven peces representables, nostres i artísticament honestes. N'Andreu Ferrer ha vist el que mancava i amb la novella *Galeria teatral*, ve presentant comèdies fàcils, en general per representar actors d'un mateix sexe, en prosa o en vers i amb música o sense música.

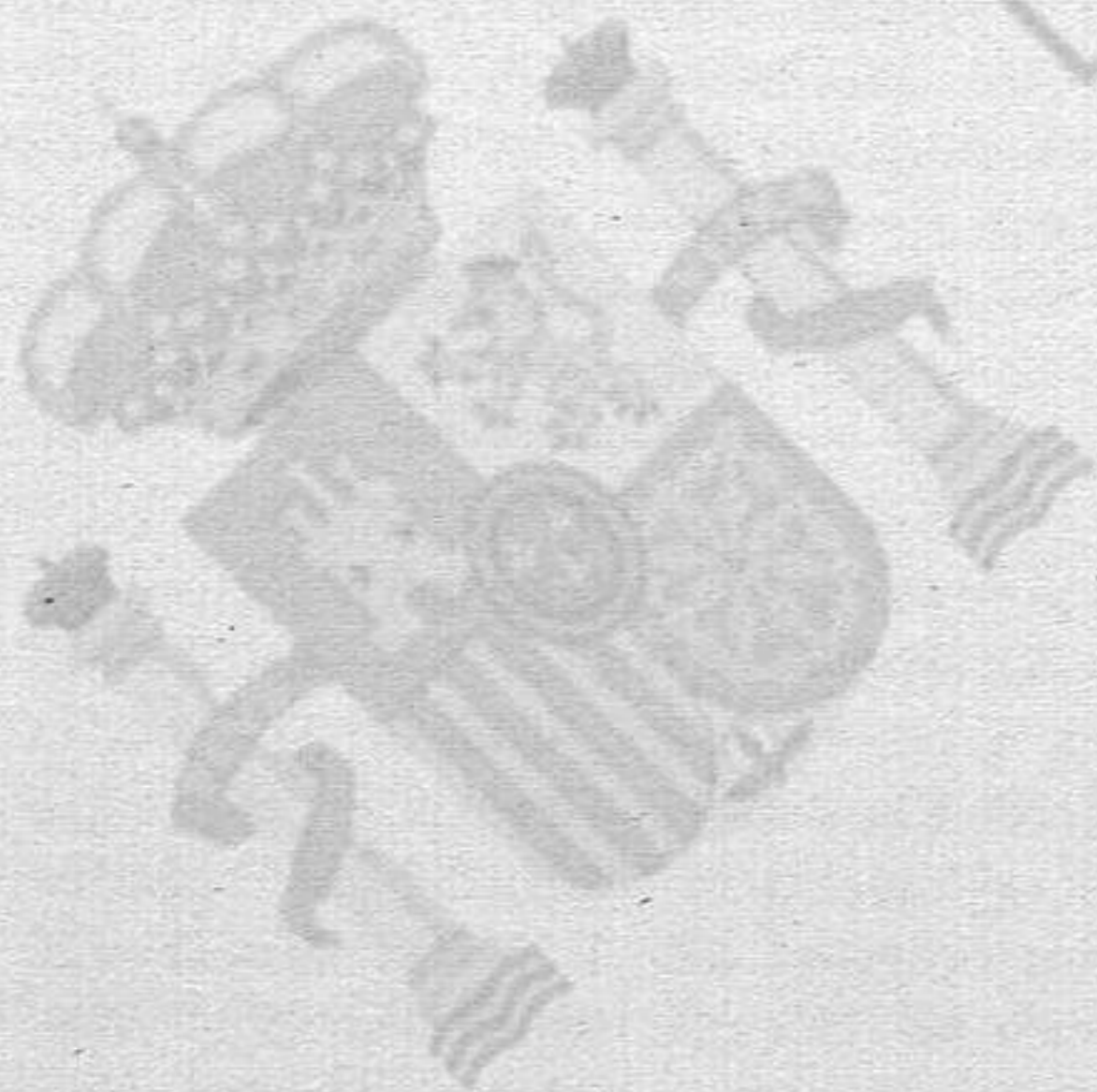
Fins ara duu publicades les obres següents: 1er. Una peça bíblica titulada *Vora el Calvari*, traduïda per N'Andreu Ferrer; 2^{on}. Un drama en dos actes, original de Dom Bosco, suara canonitzat, titulat *La casa de la Fortuna*, traduït igualment per N'Andreu Ferrer; 3er. La peça lírica en tres actes i en vers, original de D.ª Maria Esteve de Vicens, *Errada de comptes*, que fou estrenada amb gran èxit en el nostre Teatre Principal i que de llavors ençà ha estat representada infinitat de vegades per tota la pagesia; 5e. La música de l'obra anterior, deguda al M. I. Sr. Mn. Francesc Esteve, Canonge. 6e. Una peça per a nines, també en vers, original de D.ª Maria Esteve, anomenada *Qui barata es cap se grata*; 7e. Dos diàlegs: *Perdre una bona ocasió* i *Oir missa complida, o beates falses* originals de D.ª Aina Villalonga de Morey; 8e. *Coverbos de dones*, entremès en prosa en un acte, original igualment de D.ª Aina Villalonga. I encara sabem que el bon amic Ferrer té altres interessants comèdies en cartera. La presentació tipogràfica d'aquestes obres és molt digna. Rebin tots els qui cooperen a aquesta bona obra, la nostra sincera felicitació.—A. I. A.

LLIBRES NOUS

A. Bulart i Rialp: *L'omissió del matrimoni civil a Catalunya davant del dret familiar* (Rev. Jurídica de Catalunya).—J. Amades: *Les diades populars catalanes*,

vol. II (Enciclopèdia Catalunya, 21).—*Per la restauració del monestir de Poblet* (volum editat per Radio Associació de Catalunya).—Dr. Irazoqui: *Concepcions i delimitació de l'esquizofrènia* (Monografies mèdiques, 92).—R. Closses: *El problema del règim transitori de Catalunya* (Llibreria Catalònia).—F. de P. Coldeforns: *Les Parròquies barcelonines en el segle XIX*.—Q. Curci Rufus: *Història d'Alexandre el Gran*, Vol. III (F. B. M.).—Plaute: *Comèdies*. Vol. III: *Els Captius, Càsina* (F. B. M.).—*Miscel·lània Finke, d'història i cultura catalana* (Analecta Sacra Tarraconensia, Barcelona 1935).—Josep A. Vandellós: *La immigració a Catalunya*.—M. de Montoliu: *Goethe en la literatura catalana* (La Revista).—R. Esquerrà: *Lectures Europees* (La Revista).—J. M. López Picó: *Epifania*.—J. M. Folch i Torres: *La família del Capità Delmar*; id.; *Per les terres roges* (Biblioteca "Patufet");—Mn. C. Geis: *Glossari de pietat, poesies* (Biblioteca Sabadellenca).—Mn. Francesc Baldelló: *Cançons de tot arreu* (Llibreria Verdaguer).—J. M.ª Boix i Selva: *Angle, poesies*.

MINISTERIO DE CULTURA

L E S A R T S

UNA IMATGE DE L'ESCUPTOR LLIMONA

En l'altar major de l'església nova que, a la barriada de Santa Catalina de la nostra Ciutat, edifiquen els Pares Carmelites, ha estat col·locada una bella imatge de fusta policromada de la Verge del Carme, obra de l'illustre artista català Sr. Josep Llimona, fa poc traspassat.

La importància d'aquesta obra, d'una alta qualitat artística per la mestrívola correcció de la forma i el gust i per l'emoció religiosa que tota ella respira, destaca encara més dins la decadència en que es troba modernament l'escultura religiosa a Mallorca, que amb tot, ha tengut artistes de la categoria de l'Adrià i del mateix Galmés. De la susdita importància d'aquesta imatge n'és prova eloqüent una lletra del propi escultor Llimona, adreçada als Pares Carmelites, en la qual manifesta considerar-la com la millor imatge per ell esculpida. Ens podem, doncs, felicitar per l'adquisició d'una verdadera obra mestra.—G. A.

CONCERTS

NIN-CULMELL

Per segona vegada l'excel·lent músic que és el fill de l'illustre compositor ibèric Joaquim Nin ens va ofrenar un magnífic recital en el Palau de l'Almudaina.

El programa era d'empenta i d'una densitat musical extraordinària. De primer, una Sonata de Beethoven que el jove pianista va interpretar seriosament i amb un íntim sentiment, ferm i profund, com calia a aquesta obra, senzilla d'apariència. La famosa Sonata fúnebre va trobar també en Nin-Culmell un intèrpret apassionat que va rendir-nos totes aquelles exuberàncies romàntiques de què tants d'altres pianistes en fan caricatura. A remarcar el ritme del primer temps i les sonoritats voluptuoses del final, *rapellant celles de Cortot...*

Però la nota més atraient del concert que comentam fou sens dubte la Sonata de la qual és autor el propi executant. Escrita al costat dels grans mestres Roland Manuel i M. de Falla i publicada per la "Oxford University Press" de Londres, sembla l'obra més original i reeixida—si exceptuam un Quintet no acabat—del jove i talentuós artista. Tres temps de curtes dimensions li són suficients per a plasmar-hi les exquisiteses d'un temperament fort, modern i ben cultivat. Orientació llatina, d'aquesta llatinitat del "Concerto di Clavicembalo" de Falla, obra, aquesta, mare de tantes altres ben interessants.

I per cloure la sessió, encara, una interpretació vigorosa del Mephisto-Vals de Liszt. La concurrència aplaudí fervorosament Nin-Culmell, que va

causar-nos en conjunt una impressió millor, si és possible, que la primera vegada.

MAS PORCEL

Autocrítica; per què no?

Amb un interval de pocs dies, entre el concert comentat i el meu, havia de lluitar amb la desventatge d'enfrontar-me amb el mateix públic que acabava d'aplaudir Nin-Culmell en un programa monstre. I vaig seguir la tàctica de preparar un programa diametralment oposat al seu.

A la primera part no em trobava "al meu punt", no sé per què; Haendel poc sonor, Scarlatti poc clar (l'acústica?) i la Sonata de Beethoven poc "germànica". Bach fou encara el millor.

Crec que vaig recobrar-me al arribar a Chopin. I és que Chopin inspira sempre els pianistes, el que justifica hi hagi tants d'especialistes de la seva música. I si la formidable acústica del Palau de l'Almudaina va poder restar claredat a unes curtes sonates de Scarlatti, ja vaig tenir prou compensació amb tot allò que em va millorar; el Nocturn de Chopin, per exemple, Debussy, Schumann, Brahms... El magnífic Steinway tocava sol. A ell i no a mi se l'havia d'aplaudir. Sense aquestes eines no m'hagués estat possible aquell "crescendo" al final de la Dansa del Moliner, de Falla. El públic nombrosíssim va tenir també amb mi, com sempre, un afecte que m'enorgulleix per les meves "Sonatines", senzilles i sense transcendència, i va ovacionar-me més del que mereixia en el Rigoletto-Paraphrase de Liszt, obra de gran virtuositat, on diuen que vaig excellir.

DINAH SINETY

Una cantatriu seriosa, refinada, de veu gens desagradable, és Dinah Sinety. En el concert, donat al Palau de l'Almudaina com els dos anteriors, va aconseguir interessar un auditori devot que omplia la sala i en el qual abundava—com sempre—l'element estranger.

Tant en els "lieder" de diversos autors com en els fragments d'òpera i en les obres modernes que integraven el programa se'ns mostrà intelligent i sensible, d'una manera especial en interpretar Debussy.

La senyora Sinety va tenir en Jaume Roig un col·laborador de mèrit. Acreditadíssim acompanyant, la seva tasca és sempre de gran vàlua i mai totalment apreciada com es mereix.

El públic, entusiasta, no va escatimar aplaudiments al dos artistes durant tota la tarda.

CAPELLA CLÀSSICA DE MALLORCA

Aquest orgue humà que és el meravellós cor que amb una paciència i una voluntat d'acer ha bastit Mossèn Joan M.ª Thomàs, a més de les seves reunions mensuals de Socis-Protectors, ha celebrat, com cada any, amb gran solemnitat les tradicionals festes nadalenques.

El dia 26 de desembre tengué lloc la primera, amb la sala plena fins al punt que moltes persones es vegeren obligades a tornar-se'n sense poder entrar. Dia 6 de gener es va repetir la Festa i novament varen exhaurir-se les localitats, i a demanda de moltes persones es repetí el mes de febrer, coincidint amb la clausura del Betlem artístic que amb tant d'encert varen confeccionar els Cantors de la Capella, Antoni Truyols, Ramon Nadal i Jaume Cerdà.

La festa Nadalena té com a tema principalíssim el Cant de la Sibilla, "montat" aquest any amb tota propietat. La vella melodia es canta alternant les estrofes amb una Cantiga d'Alfons el Savi, vertadera troballa de

Mn. Thomàs. I com a complement la Capella cantà diversos vilancets francesos, espanyols i anglesos, cançons de Nadal catalanes amb els conseqüents "solos", una pàgina grandiosa de Victòria—que fou musicalment el millor de la festa—, i finí amb una encertada harmonització (feta pel mateix Director) de l'"Adeste fideles" per a dos cors i cor popular, en la qual prengué part, a més dels cantaires, tot el públic, i que juntament amb l'orgue i campanes. alcançà un gran relleu i tengué la virtut d'entusiasmar a músics i no músics.—J. M. P.

TEATRE

VORA L'ABISME

Comèdia de la vida quotidiana, en sis estampes, original de Gabriel Fuster, estrenada el dia vuit de gener al Saló Mallorca.

Quan l'any passat donàvem compte, aquí mateix, de la primera obra estrenada d'En Gabriel Fuster, la lloàvem pel que en ella vèiem de desig de normalitat i dèiem que l'autor era una bella esperança per al teatre. Ara ha estrenat una nova comèdia que ens ve a confirmar la nostra opinió de llavors. La subtitula *estampes de la vida quotidiana*, i és això: un tros de la vida normal. Però, perquè un tros de la vida normal es pugui dur a l'escena, ha d'haver estat prèviament pastat pel temperament artístic de l'autor. Aquesta ha estat la tasca de l'amic Fuster, en presentar-nos una obra sense alts ni baixos, que s'escola normalment i a on el conflicte que es planteja es resol també normalment. Hi juguen uns personatges de carn i os, que parlen pulcrament, i que van pel món (el món dels nostres dies) amb les seves ambicions i tares i sense altra pretensió que la d'ésser humans, això si, sempre ben humans. En realitat la farsa gira tota a l'entorn dels dos protagonistes, el jove metge de poble, posat dins Barcelona amb motiu d'un Congrés científic, i l'atleta de classe mitja de gran ciutat, plena d'illusos d'aucell engabiats, que cerca rompre els barrots de la gàbia per veure si més enllà troba els amples horitzons i la llum que el seu esperit i el seu cos freturen. Tots dos van plegats i és inevitable que s'enamoren; però ell és casat i ha deixat una esposa amorosa tota preocupada, allà en el seu poble de Mallorca; el metge reacciona a temps i torna a ca-seva sense esperar el final del Congrés. Ha passat vora l'abisme, però se n'ha allunyat a temps. Tots els altres personatges no fan més que enquadrar les figures centrals i donar ambient a l'acció.

Bé estan els escriptors i els comediògrafs costumistes, però En Fuster té més ambició (com tants d'altres escriptors moderns) i no es vol entretenir en pintar situacions, costums o caràcters que siguin purament locals o anecdòtics, sinó que vol extreure de l'anècdota, la categoria; els personatges mallorquins o barcelonins, no els vol veure tan sols com a mallorquins o barcelonins, sinó que en ells vol veure i retratar el *abstractum*, el que tinguin de universalment humà. Aquesta ambició que ara senten molts d'escriptors és tal volta la causa de la marcada decadència del costumisme en la literatura dels nostres dies. A part que de cada dia hi ha menys costums autòctones i típiques per pintar i els costumistes han de viure gairebé de records d'altre temps.

La representació, bastant discreta, encara que a una obra com *Vora l'abisme* l'haguessin poguda matisar molt més del que feren. Ara podríem dedicar un comentari al públic que assisteix a les funcions del nostre teatre, però ens estimam més callar.—A. I. A.

RECULLS DE FORA

LA POLITICA, A ESPANYA

Prorrogats els pressuposts de l'Estat per un trimestre, el dia de cap d'any un decret suspenia per un mes les sessions de Corts. Malgrat això, davant la imminència d'una derrota del Govern a la Diputació permanent de les Corts, que estava convocada per dia 7 a la tarda, aquell dia i abans de la dita reunió féu públic el Sr. Portela el decret de dissolució de les Corts i convocatòria d'eleccions per dia 16 de febrer en primera volta i 1 de març en segona.

Obert el període electoral, foren restablertes les garanties constitucionals i aixecada la prèvia censura i començaren tots els partits l'organització de la campanya, perfilant-se des del primer moment dos fronts, d'esquerra i de dreta, entre els quals el Sr. Portela, des del Govern, iniciava la formació d'un centre. La utilització de la radio fou prohibida als partits, permetent-se només la retransmissió de discursos per telèfon a locals tancats.

Pel que fa a Catalunya, el Govern ratificà la confiança al Sr. Escales per la Presidència de la Generalitat i Governador general. En 1 de gener, un decret creava una nova Comissió d'enllaç entre la Generalitat i el Govern Central, que durant el mes procedí a la confecció del seu propi reglament.

A la Universitat de Barcelona, dia 8 es declararen en vaga els estudiants, en protesta per l'abandó de la qüestió de l'autonomia universitària. En altres universitats espanyoles, principalment a Sevilla i Madrid, foren organitzades vagues contra l'actitud dels estudiants catalans, donant motiu a alguns avalots.

A L'ESTRANGER

A Anglaterra, l'aconteixement central del mes fou la mort del rei Jordi V, ocorreguda a Sandringham, dia 20, i plorada per tot l'imperi com un dol nacional. L'endemà fou proclamat pel Consell Privat nou Rei el Príncep de Gales, Eduard VIII. El solemne enterrament del rei difunt, dia 28, congregà a Londres bon nombre de Caps d'Estat i representants de tots els Governos, la reunió dels quals donà ocasió a uns dies d'extraordinària activitat diplomàtica, represa després a París.

A Ginebra, reunió del Consell de la S. de N.

A França, dia 22 presentà la dimissió el Gabinet Laval. Dia 24 quedà constituït el nou Govern, més inclinat a l'esquerra que l'anterior, presidit per Mr. Sarraut i amb Mr. P. E. Flandin a Negocis Estrangers.

A Grècia, dia 26, primeres eleccions legislatives després de la restauració monàrquica, amb resultat que igualava les forces condilistes i venizelistes.

Als Estats Units, dia 4, discurs de Roosevelt al Congrés amb motiu de la represa de les tasques parlamentàries, davant les Cambres reunides.

LA GUERRA A ABISSÍNIA

Començà l'any amb el rebombori alçat pel bombardeig d'unes ambulàncies sueques de la Creu Roja internacional per l'aviació italiana. Després de notícies contradictòries sobre el cercle de Makallé pels abissinis, les tropes del general Graziani obtengueren una victòria a Ganale Doria, en el front sur, sobre les tropes del Ras Desta, seguida d'un avenç de 200 km. en el territori ocupat.

CULTURALS

Previ concurs - oposició, jutjat per professors universitaris, han estat concedides les càtedres de "Lògica i Criteriologia" i "Ètica i Dret Natural" del Centre d'Estudis Universitaris de Madrid, dotades cada una amb 12.000 pessetes, al Dr. J. D. García Baca, actual auxiliar a la Universitat de Barcelona, i al Dr. Ignasi de Casso, actual catedràtic de Dret Civil a Sevilla, respectivament.

Ha quedat constituït el comitè executiu del III Congrés de la Societat Internacional de Musicologia, que ha de tenir lloc enguany a Barcelona, integrat pels senyors: Pau Casals, president; Francesc Pujol i Manuel Clausells, vocals; Mn. Higini Anglès, secretari.

Ha estat convocat el 17e Concurs Patxot i Ferrer, 1936, amb un premi de 5.000 pts. al tema: "Reinvindicació de la família en la vida privada i en el dret públic".

Sobre "La música a la cort del rei Alfons IV el Magnànim" donà dia 24 a Barcelona una notable conferència, en el curs del "Conferentia Club", el musicòleg Mn. Higini Anglès.

L'aconteixement artístic del mes el constituí a Barcelona, l'exposició Picasso, a la Sala Esteve.

OBITUARI

A Santiago de Compostela morí dia 5 el novel·lista i poeta castellà Ramon del Valle Inclán.

A Anglaterra morí el gran poeta i novel·lista Rudyard Kipling, que fou enterrat en el recó dels poetes de l'Abadia de Westminster.

N O T I C I A R I

EL DINAR DE «LA NOSTRA TERRA»

En lloc del sopar tradicional, fou enguany un dinar que aplegà entorn de la mateixa taula, a l'Hotel Mediterrani, dia 20 de gener, els amics i redactors de la revista. Després de l'àpat, durant el qual regnà la natural animació, el nostre director llegí les següents paraules:

“Amics: Unes poquíssimes paraules, per fer honor al costum de cada any. Elles seran, potser, la única actuació que, com a director de LA NOSTRA TERRA, hauré pres a càrrec meu durant els dos anys que han passat des de l'últim àpat que celebràrem els seus amics i col·laboradors. Aquesta negligència meva respecte d'una publicació tan volguda, forçada en bona part per circumstàncies que lament de tot cor, em sap un greu de l'ànima per mi. Per la revista, no. Vosaltres mateixos haureu vist com ella ha millorat en tots sentits gràcies a una intel·ligentíssima direcció *de fet* que tots coneixeu. Per aquesta direcció, sia tot el nostre agraïment en el dia d'avui. Pel director vell i negligent, la vostra amical indulgència.

Les circumstàncies que han influït la meua vida durant aquests dos anys han fet que el temps em mancàs sovint i que em sobrassin les preocupacions de tota mena. Som ja vell, no de vellesa romàntica sinó de vellesa efectiva. Em sent de cada dia més peresós, més mancat de forces espirituals i físiques i necessit un repòs que no tenc. Dos fets, ocorreguts abans de finalitzar el primer d'aquests dos anys—no cal dir-vos quins són—produïren en mi una depressió d'esperit tan intensa que durant una temporada em preocupà seriosament. El primer, perquè en el curt espai d'una nit em feu malbé les il·lusions més volgudes respecte de coses que tots estimam. L'altre, que m'afectava més de prop, perquè havia de determinar corrent el temps—com així ha estat—un canvi quasi radical en els meus costums, per veure ocupades en una sola activitat gairebé totes les hores del dia. No vull recordar-los, aquests dos fets, en una ocasió com aquesta d'avui. “Guarda, e passa”.

Deixem, doncs, que corrin cap al regne de l'oblit els mesos d'octubre i de desembre d'aquell any fatídic de 1934, mentre fem un brevíssim i únic comentari respecte a la significació de LA NOSTRA TERRA a Mallorca, i a la seva actuació durant l'any passat.

El fet és que, venturosament, es salvà la revista del naufragi d'il·lusions que produí arreu de Catalunya, i molt particularment a Mallorca, el primer dels dos fets esmentats. I que no solament es salvà—contràriament al que podia esperar-se aquells dies a casa nostra, on l'amor a la llengua pròpia, i singularment a la llengua literària, ha infós sempre en el subconscient de bona part dels mallorquins un recel gratuït de concomitàncies sospitoses, sinó que augmentà la seva col·laboració durant l'any passat amb elements joves de positiu valor—poetes i prosistes—i que, just ara, acaba

d'entrar dins l'any novè de la seva vida amb els bons auspicis que tots coneixem. Aquesta és, amics, la prova més evident del recobriment d'un poble pel recobriment de la llengua que assenyalava Marian Aguiló. Es el fruit saborós del nostre renaixement literari, fruit ja ben madur, resistent a tota mena de gelades: les de la indiferència, les del desafecte, les de la imposició.

Limitem-nos avui a remarcar aquest èxit positiu de LA NOSTRA TERRA que és, potser, el major que ha assolit en els seus vuit anys de vida. Alegrem-nos-en, i alcem les nostres copes pels seus èxits futurs. Perquè la vegem millorada de cada dia. Perquè vegem créixer el nombre dels seus volums anuals—que ja comença a fer goig—fins que no càbiguen en els prestatges de les nostres llibreries. Res més, i molts anys!”

LUL·LISME

Ha estat a Mallorca, on ha practicat un curset particular sota el mestratge de Mn. Francesc Sureda, l'alumne de la Facultat de Lletres i de la Càtedra de Català de la Universitat d'Oxford, senyor Huellin. Obtengut el primer certificat d'estudis, pensa escriure un treball sobre mística lulliana.

PREMSA NOVA

Ha començat a publicar-se a Lluchmajor un setmanari titulat *La Setmana*, escrit en espanyol, la finalitat del qual és vetllar pel bé del poble, mitjançant el conreu de l'agricultura, indústria, comerç, sports i demés. Es sensible, i no ens cansarem de repetir-ho, que aquests periodistes que de tant en tant surten a rotlo a la pagesia de Mallorca, no es convencin de la necessitat de mallorquinitzar, val a dir d'escriure la premsa en la nostra llengua. Aquest oblit és la causa de la poca vitalitat de tanta premsa que neix i mor, perquè li falta l'ànima: la llengua vernacla.

Ha vist també la llum pública a la nostra ciutat un nou diari: *Antorxa*, portantveu de les forces polítiques d'esquerra republicana. En la presentació promet que serà un diari de lluita, defensor de la classe obrera.

LA CAPELLA CLÀSSICA

Com en anys anteriors, obsequià per Nadal els malalts de l'Hospital Provincial amb un recital de composicions d'autor mallorquins, amb l'emoció i l'art que posa sempre en la interpretació de les obres que canta.

ELS DISTRICTES MARITIMS

Amb motiu de les disposicions del proppassat mes d'octubre, que disposen la supressió d'algunes Delegacions i Districtes Marítims, ha estat necessària la rectificació d'alguns termes. Pel que toca a les Balears han quedat de la següent manera:

Districte de Ciutat: Des del Morro de la Vaca al port de les Salines, per ponent.

El d'Alcúdia: Des de la punta de les Salines al Morro de la Vaca, per llevant.

El de Mahó: Des del cap de Cavalleria al de les Penyes, per llevant.

El de Ciutadella: Des del cap de les Penyes fins al de Cavalleria, per llevant.

El d'Eivissa: Les illes d'Eivisa i Formentera.

L'ATUR FORÇÓS

La Comissió Gestora de l'Ajuntament de la nostra Ciutat ha adreçat al govern de Madrid el prec que el més aviat possible promogui un pla

d'obres per tal de donar feina als obrers parats. Una d'elles podria ésser la construcció del projectat mercat de l'Olivar. Es realment una llàstima que ens hagem de passar el temps clamant al centre, d'on esperam obtenir els remeis, que gairebé mai no vénen. El paternalisme estatal adesiara es mostra descuidat davant les nostres necessitats.

OBITUARI

Ha mort en aquesta ciutat el general d'Intendència retirat D. Jaume Ll. Garau Montaner. Bibliòfil expert, aconseguí formar una interessant biblioteca d'autors mallorquins o d'obres referents a Mallorca, que l'Ajuntament adquirí. El seu nom aparegué en revistes i diaris locals, sobretot en el "Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana", al peu d'articles i estudis relacionats amb algun tema de la nostra història. Fou un dels principals promotors de l'extingida "Comissió Editora" de les obres de Ramon Lull.

A l'Escolasticat de P.P. Teatins de So'n Espanyolet morí dia 26, als 73 anys, el germà Joan Jordà C. R. Aficionat desde jove als estudis d'entomologia, s'havia especialitzat en els coleòpters regionals, sobre els quals publicà diversos i notables estudis i descobrí espècies noves, arribant a adquirir una vertadera autoritat, arreu reconeguda, en la matèria. Fou descobridor de les següents noves espècies: *Acalles carinicellis* Tou (1907); *Var Jordai La Fuente* del *Crioceris macilenta* (1908); *Syncalipta Jordai, Reitter* (1910); *Var. Jordana Navàs*, de l'ortópter *L. riparia* (1910); *Pterostichus Jordai, Reitter* (1914).

Descansi en pau el virtuós religiós i home de ciència.

CONCURS DE CARTELLS

El Patronat de les Fires i Festes que se celebraran a la nostra ciutat el propvenient mes de juny ha obert un concurs per tal de premiar els millors cartells anunciadors amb un premi de mil pessetes.

UN EMPRÈSTIT

La Comissió Gestora de l'Ajuntament acordà emetre un emprèstit de dos milions de pessetes, destinat a acabar les obres d'instal·lació de l'aigua a pressió i construcció de clavagueres de la nostra ciutat.

LA CASA DE CORREUS ENCARA

El Cap del servei de Correus ha adreçat a l'Administració Principal d'aquest servei un prec del "Foment del Civisme" demanant que, com més aviat possible, es porti a terme la construcció d'una casa de correus, la necessitat de la qual tothom sent. Bé voldriem que també la sentissin els de dalt i hi posassin remei, puix l'actual, a més d'ésser insuficient, està en un estat que avergonyeix.

LA NOSTRA TERRA

DIRECTOR:

ANTONI SALVÀ I RIPOLL

ADMINISTRADOR:

ANTONI IGNASI ALOMAR

Redacció i Administració: *Escursach*, 8, 1er. — Ciutat de Mallorca

Preus de subscripció: Any, 12 ptes. — Trimestre, 3 ptes. — Número solt, 1'25 ptes.

ESTAMPA D'EN FRANCESC SOLER. — SANT FRANCESC, 2 I 4. — PALMA DE MALLORCA

DISPONIBLE

JOSEP CASASNOVAS

SANTO DOMINGO, 22 I 24
TELÈFON 2221 : PALMA

FUMISTERIA : SANEJAMENT : BATERIA DE CUINA : ESTUFES
CUINES ECONOMIQUES : WATER - CLOSETS
BANYS ; LAVABOS

BERNARDÍ SEGUÍ

CONTRACTISTA D'OBRES

CARRER 93, 3
TELÈFON, 1135

PALMA DE MALLORCA

Menjau galletes,
però...
GALLETES

CETRE

BOLSERIA, 7

PALMA DE MALLORCA

SUMARI

L'ANIVERSARI DE LA CONQUISTA

RUDYARD KYPLING	Joaquim Verdaguer
ELEGIA	Guillem Colom
RECORDS D'UN BON AMIC	Maria-Antònia Salvà
LLIBRES 1934-1935	A. I. Alomar
PLATGES DE MALLORCA	Carme Fascó
LECTURES	J. S. B., trad.

ELS LLIBRES

LES ARTS.—RECULLS DE FORA
NOTICIARI

Número solt. . . 1'25 Pts.

Per retrats excel·lents

RUL·LAN

I per decorar la vostra casa,
fotografies d'art

RUL·LAN

Palacio, 10 - Telèfon 1935

Palma de Mallorca